

TANÁRI KÉZIKÖNYV

2019-1-SE01-KA204-060575

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Az Európai Bizottság támogatást nyújtott ennek a projektnek a költségeihez. Ez a kiadvány (közlemény) a szerző nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglaltak bármilyen felhasználásért.

A projekt címe: 4E

Projektszám: 2019-1-SE01-KA204-060575

Magyar fordítás: Trebag Kft

Szerzők: A 4E projekt konzorcium tagjai

- Sverigefinska folkhögskolan
- Método Estudios Consultores SLU
- TREBAG SZELLEMI TULAJDON- ES PROJEKTMENEDZSER KFT
- TENDER di Sdogati Claudio
- ACTION SYNERGY SA
- Vsl Ziniu kudas

“Copyright: 4E konzorcium”

Tartalom

1	Bevezetés	4
1.1	A kutatás eredményeinek bemutatása	4
2	Az 50 év felettiek oktatásának módszerei	6
2.1	Technológiai központú tanulás	6
2.2	Személyre szabott oktatás	7
2.3	Rugalmas tanulás	8
2.4	Kompetencia-alapú tanulás	9
2.5	Problémaalapú tanulás (PBL)	10
2.6	E-learning (távoktatás)	11
2.7	A nem formális oktatás során megszerzett puha készségek és ismeretek tanúsítása	11
3	Soft skillek fejlesztése	14
3.1	Kommunikációs készségek	15
3.2	Csapatmunka	17
3.3	Kitartás	19
3.4	Kreativitás	20
4	A nyelvtanulás különböző módszerei	23
4.1	Feladatalapú tanulás	24
4.2	Számítógéppel segített nyelvtanulás (Computer Assisted Language Learning (CALL)	24
4.2.1	Fejlett technológiájú nyelvtanulás: Új didaktikai megközelítések	24
4.2.2	E-learning mint támogatási rendszer: Blended Learning és Flipped Classroom	25
4.2.3	Az IKT-alapú nyelvtanulás didaktikai alapelvei	25
4.2.4	A sikeres IKT-alapú nyelvtanulás fő elemei	26
4.2.5	Gyakorlatias ötletek a megvalósításra	28
4.3	A kommunikatív megközelítés	30
5	Az IKT oktatás specifikus módszerei	33
5.1	Probléma-orientált	34
5.2	Alkalmazás-orientált	35
5.3	Menü-orientált	37
5.4	Funkció-orientált	37

5.5	Koncepció-orientált	38
5.6	Absztakt eszköz- orientált	38
6	Bevált gyakorlatok megosztása	39
6.1	Cseh Köztársaság	39
6.2	Svédország	42
6.3	Magyarország	43
6.4	Olaszország	44
6.5	Spanyolország	47
6.6	Görögország	48
6.7	Litvánia	50
7	Konklúziók	53

1 Bevezetés

A Tanári kézikönyv az a 4E projekt első szellemi eredménye. Felnőttoktatóknak készült, és azt a célt szolgálja, hogy bemutassa az 50 év feletti munkavállalók munkapiaci helyzetét az Európai Unióban, feltárja szükségleteiket és módszertant állítson össze a munkaerőpiacra való visszatéréshez szükséges készségek megtanítására, valamint bemutassa a probléma kezelésére összegyűjtött jó gyakorlatokat a projektpartnerek országaiból.

A kézikönyv hangsúlyozza az egész életen át tartó tanulás fontosságát, és elméleti eszközöket mutat be annak megvalósítására. A probléma áttekintését kutatási alapú elméletek követik a felnőttek oktatásának innovatív módszereiről, valamint azokról a területekről, amelyekre az oktatásnak összpontosítania kell, lezárásul pedig a résztvevő partnerországok jó gyakorlatait olvashatjuk.

A Tanári kézikönyv a módszertan első, elméleti része, amely a piackutatás eredményein alapuló képzési anyaggal bővül ki, ami magában foglalja a korábban bemutatott elméletek gyakorlati példáit.

1.1 A kutatás eredményeinek bemutatása

A partnerek kutatást folytattak annak érdekében, hogy felmérjék az idősödő munkavállalók valódi igényeit munkaerő-piaci boldogulásuk elősegítésére.

A kutatás a következő helyen érhető el: <http://4eproject.eu/2020/07/30/desk-research-situation-of-the-citizens-50-on-the-labour-market-and-the-required-skills/>

A résztvevő országok munkanélküliségi szintjére vonatkozó főbb megállapítások némi eltérést mutatnak. A legalacsonyabb az időskorúak munkanélküliségi rátája Olaszországban 7% -kal, a legmagasabb pedig Csehországban 36,5% -kal. A magasabb munkanélküliségi rátával rendelkező országok közé tartozik még Görögország (34,3%), Litvánia (21,5%) és Magyarország (20,16%). Spanyolország (11,79%) és Svédország (7,1%) rátája 20% alatt van.

A munkavállalók számára a **legkívánatosabb készségek** minden országban hasonlóak, ehhez kapcsolódóan a jelentés megmutatja, hogy a puha készségek (Puha készségek), a digitális készségek és a kommunikációs készségek fontosak a munkavállalók számára. Az idegen nyelvek ismeretét szintén a munkavállalók kulcsképessegeként említi meg a tanulmány. A **puha készségek** kifejezés sokféle készséget jelent, a felmérésben résztvevő országokban a leginkább kiemelték a csapatmunka; az alkalmazkodóképesség és rugalmasság, valamint a kreativitás.

Az interjúk résztvevői egyetértettek azokról a **fő akadályokról**, amelyekkel az 50 év feletti munkavállalók szembesülnek, amikor megpróbálnak újból belépni a munkaerőpiacra, vagy amikor új pozícióba próbálnak jelentkezni. A rugalmasság hiányát, a változásokkal szembeni ellenállást és a heterogén csoportokban való munka nehézségeit minden országban említik. A megkérdezettek azt is megemlézték, hogy sok vállalatnak általában aggályai vannak az idősebb munkavállalók egészségi állapotával és a munkával kapcsolatos feladatok ellátására irányuló energiájukkal kapcsolatban. Az időskorú munkavállalókkal kapcsolatos **előítéletek és elfogultság** minden résztvevő országban általánosnak tűnik, ezért az ellenük folytatott küzdelem minden országban hasonló lehet.

Általánosságban elmondható, hogy az idősebb munkavállalók támogatásának leghatékonyabb módja a **személyre szabott egyéni támogatás és a testre szabott képzési programok kombinációja**. Felmerül a társadalom oktatásának és az összefogásnak a szükségessége is az olyan akadályok és előítéletek lebontása érdekében, amelyek akadályozzák az idősebb munkavállalók munkaerő-piaci hozzáférését.

2 Az 50 év felettek oktatásának módszerei

Nyilvánvaló, hogy az idősebb munkavállalóknak innovatív típusú képzésekre van szükségük, amelyekben a tananyag nemcsak elméleti, hanem a gyakorlatban is hasznos és alkalmazható a munkahelyen. Az idősebb munkavállalók tanulási folyamata azonban nagyon egyedi lehet - nem annyira rugalmasak, mint a fiatalabb tanulók, saját személyes életük és munkájuk, tevékenységük, egyéb feladataik vannak, így ez mind az oktatók, mind a tanulók számára kihívásokat jelenthet. Másrészt az idősebb alkalmazottak több tapasztalattal rendelkeznek, szakemberek a szakterületükön és a mindennapi fejlődésre törekcszenek.

A munkáltatók által értékelt kompetenciák és készségek fejlesztése döntő fontosságú az idősebb munkavállalók jövőbeli munkalehetőségei szempontjából. Ezért ez a fejezet az innovatív tanulási típusokkal foglalkozik, amelyeket széles körben használnak a tanításban, valamint a nem formális oktatási programokban. Az alábbiakban részletesebb információkat talál a hét legfontosabb innovatív tanulási típusról, amelyek alkalmasak és hatékonyak az idősebb munkavállalók oktatására.

2.1 Technológiai központú tanulás

Egy másik, világszerte elterjedt nézet a technológiák használatát szorgalmazza, amelyek kulcsfontosságúak a tanulók számára a tanulás és a „piacképesség javításában”. A technológiák területén a tanárok innovációra ösztönzik a diákokat, teljes körűen bevonva őket a 21. századba, ahol a vizualitás és az alkalmazkodóképesség uralkodnak.

A **tanulási technológiák** olyan kommunikációs, információs és technológiai eszközök, amelyeket a tanulás, a tanítás és az értékelés javítására használnak. Ez magában foglalhat számítógépes tanulást vagy multimédiás anyagokat, amelyeket fel lehet használni az osztálytevékenységek kiegészítéseként. A legfontosabb kategóriák közé tartoznak az oktatóanyagok, a szimulációk, a termelékenységi eszközök, a kommunikációs eszközök - e-mail stb.

A **háromdimenziós (3D) nyomtatási technológia** magában foglalja a számítógéppel támogatott tervezési (CAD) szoftver használatát egy modell kidolgozásához, vagy egy 3D nyomtatási fájl beszerzését adatbázisból vagy más forrásból, valamint egy 3D nyomtató használatát egy valós tárgy előállításához. A 3D nyomtatási technológiák oktatási eszközként történő alkalmazásának előnyei közé tartozik a 3D nyomtatás, amely alkotó szerepbe helyezi a hallgatókat, ezzel innovátorokat teremtve; A 3D nyomtatás felelős digitális polgárokat hoz létre; táplálja a kreatív folyamatot és elősegíti a problémamegoldó készségeket, valamint a kreatív gondolkodást.

A **kiterjesztett valóság** szempontjából ennek a módszernek az alapsémája egy technológiai eszköz használata, amely lehetővé teszi, hogy a fizikai objektum különböző információforrásait a valós világban virtuális komponensekkel jelenítsük meg. Az oktatásban a kiterjesztett valóság lehetővé teszi számunkra, hogy interaktív modelleket hozzunk létre tanulási és képzési célokra.

Az egyre idősödő munkaerő, valamint a modern munkahelyeken a technológia növekvő használata azt jelenti, hogy az idősebbek foglalkoztathatósága a tét. Ezért a **technológiával való tanulás** oktatási módszere alkalmazható az idősebbeknél, mivel olyan készségeket biztosít számukra, amelyek szükségesek foglalkoztathatóságuk növeléséhez a modern munkakörnyezetben.

2.2 Személyre szabott oktatás

A hagyományos tanulási modell szerint a képzések általában csoportokban zajlanak - ez azt jelenti, hogy minden tanuló rendelkezik bizonyos ismeretekkel, kompetenciákkal, meglátásokkal, de különböző szinteken vannak. Figyelembe véve az új technológiák és innovációk 21. századi fejlődését, a személyre szabott tanulás napjainkban egyre népszerűbb. A **személyre szabott oktatás** reagál minden tanuló esetére – beleértve a meglévő ismereteket, készségeket, tanulási igényeket és a tanulás ütemét.

Különösen az idősebb tanulók esetében a személyre szabott képzés előnyös lehet, mivel nemcsak a tanuló meglévő képességeit veszi figyelembe, hanem az idősebb munkavállalók munkahelyi nehézségeit is. Ezenkívül a legújabb technológiák lehetőséget nyújtanak arra, hogy felmérjék készség szintjüket a képzés előtt és az elvárásaikat, a képzés során elért haladásukat, valamint a további fejlesztésekhez szükséges további lépések meghatározásának képességét¹. Más szavakkal, minden tanuló megkapja a képzés egyedi tervét, amely egyéni készségein és érdeklődésén alapul.

A személyre szabott tanulásnak azonban van néhány kockázata. Először is, nem szabad összetéveszteni az önálló tanulóval. A tanulóknak továbbra is lehetőséget kell nyújtani arra, hogy támogatást kapjon az oktatótól, ezért a személyre szabott tanulást kombinálni kell más képzési technikákkal is, például csoportos tanítással vagy mentorálással. Ezenkívül az új technológiák használata nem lehet a személyre szabott tanulás elengedhetetlen feltétele². Habár a személyes oktatás többnyire az e-tanuláshoz kapcsolódik, tökéletesen működik az osztályban a tanulókkal való személyes interakciók során is.

¹ https://evollution.com/attracting-students/todays_learner/personalized-learning-is-key-to-meeting-students-needs-in-continuing-education

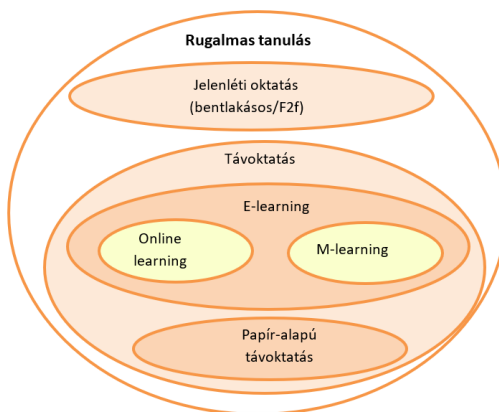
² <https://iite.unesco.org/pics/publications/en/files/3214716.pdf>

Összességében elmondható, hogy a személyre szabott oktatási típus előzetesen figyelembe veszi a tanulók képességeit és erősségeit, és biztosítja, hogy minden tanuló a lehető legmagasabb eredményt érje el.

2.3 Rugalmas tanulás

A tanulás másik módja, amely egyre népszerűbb mind a fiatalabb, mind az idősebb tanulók körében, a **rugalmas** tanulás, amely lehetőséget kínál a tanulóknak arra, hogy kiválasszák, *hogyan, mit, mikor* és *hol* tanulnak.³

Más szóval, a tanulás időpontját, helyét és ütemét a tanulók határozhatják meg⁴. A *tempó* azt jelzi, hogy a tanuló képes az időt és a tanulást a számára megfelelő időben és ütemben tervezni. A *helyszín* különösen fontos egy olyan tanuló számára, aki egyszerre tanul és dolgozik. A rugalmas tanulás során a tanuló megválaszthatja, hogy hol fog tanulni, például munkahelyen, otthon, kávézóban, külföldi szállodai szobában vagy bármely más számára kényelmes helyen. A *mód* a távoktatás és a kevert tanulási módszerek, valamint a rugalmas tanulási technológiák alkalmazását jelenti.

1ábra: A rugalmas tanulás alkotóelemei (Brown, 2004)⁵

³ <https://www.advance-he.ac.uk/guidance/teaching-and-learning/flexible-learning>

⁴ <https://www.igi-global.com/dictionary/classification-approaches-web-enhanced-learning/11249>

⁵ https://www.researchgate.net/figure/The-subsets-of-flexible-learning-Brown-2003_fig1_234673347

Az irányítás lehetősége és a tanulás ezen aspektusainak megválasztása rendkívül fontos az idősebb tanulók számára. Ez a fajta tanulás lehetőséget kínál arra, hogy összekapcsolják a tanulási folyamatot a munkával és a személyes élettel, ami óriási előnyt jelent az idősebb munkavállalók számára.

Amint a diagram mutatja, a rugalmas tanulás magában foglalhatja mind a távoktatást, mind a kontakt tanulást. Összefoglalva elmondható, hogy a tanulás rugalmas módja lehetséges online és személyes tréningeken keresztül is, és nagyobb kontrollt ad a hallgatónak a tanulási folyamat jellegének megválasztásában.

2.4 Kompetencia-alapú tanulás

A **kompetencia-alapú tanulás** „a tanítás és a tanulás olyan megközelítése, amelyet gyakrabban használnak az elvont tanulás, nem pedig a konkrét készségek elsajátításában”. Leírható a tanulás egyik típusaként is, amely az eredményekre, valamint a tanulók valós teljesítményére összpontosít.⁶

Következésképpen ez a tanulási mód a megszerzett kompetenciák fejlesztésére és alkalmazására összpontosít a munkahelyen a képzés befejezése után. A kompetencia alapú tanulás különösen hasznos az idősebb munkavállalók számára, mivel a munkahelyi kompetenciák hiányosságaira összpontosít.

2.ábra: A kompetencia-alapú tanulás keretrendszere, 2017⁷

A diagram azt mutatja, hogy a kompetencia alapú képzésben különösen fontos a jelenlegi alkalmazottak kompetenciáinak feltérképezése. Ez az első lépés a kompetencia alapú tanulási program sikeres elindításához. Ezt követi a kompetenciaértékelés, amelynek során konkrét kompetencia hiányosságokat azonosítanak. Ezeknek a hiányosságoknak a kiküszöbölése a képzés fő célja. A következő lépés a Képzési

⁶ https://en.wikipedia.org/wiki/Competency-based_learning

⁷ <https://slideplayer.com/slide/13699499/>

és Fejlesztési Program létrehozása, amely a tanulók kompetenciahiányainak kitöltésével, valamint az adott munkakörhöz szükséges kompetenciák fejlesztésével foglalkozik.

A kompetencia alapú tanulás elsősorban a képzések megfigyelhető eredményeire irányul. Ez a fajta tanulás általában hasznos az idősebb munkavállalók számára, miközben releváns a legújabb munkaerő-követelmények szempontjából, és nagy hangsúlyt fektet a munkahely igényeire.

2.5 Problémaalapú tanulás (PBL)

A problémaalapú tanulás olyan oktatási módszer, amelyben a valós élet komplex problémáit használjuk arra, hogy elősegítsük a tanulók számára fogalmak és elvek megismerését, szemben a tények és fogalmak közvetlen bemutatásával. A tanulók valós problémákat kapnak, majd közösen találnak erre megoldást. Ausztriában például az ápolói programok kezdték alkalmazni ezt a tanítási és tanulási stílust, mert ez olyan munkára serkenti a tanulókat, mintha olyan valós problémákkal foglalkoznának, amelyekkel a munkahelyen találkoznak. A tanárok felbecsülhetetlen értékűnek tartják, mert a diákok többet tanulnak ezzel a módszerrel. A problémaalapú tanulás segíthet a kritikus gondolkodási készségek, a problémamegoldó képességek és a kommunikációs készségek fejlesztésében.

A probléma alapú tanulás gyakran csoportorientált. A PBL arra ösztönzi a hallgatókat, hogy vizsgálják meg és határozzák meg a problémát; tárják fel a mögöttes kérdésekről már meglévő ismereteiket; határozzák meg, hogy mit kell megtanulniuk, és hol és hogyan szerezhetik meg a probléma megoldásához szükséges eszközöket és információkat; értékeljék a probléma lehetséges megoldásait; maguk oldják meg a problémát, és számoljanak be eredményeiről.

A PBL módszer hatékony kihasználása érdekében a tanárnak először: meg kell határoznia a projekt tanulási eredményeit. Majd modellezze a valós élet problémáját és már az elején hozzon létre alapszabályokat a hatékony csapatmunka biztosítása érdekében; vezesse be a hallgatókat a csoportfolyamatokba, és végezzen néhány bemelegítő gyakorlatot, és állapítsa meg, hogyan fogják értékelni a projekt eredményeit.

A probléma alapú tanulás számos előnnyel jár mind a hallgatók, mind az oktatók és az intézmények számára. A PBL tanulás diákorientált, és a hallgatók hajlamosabbak azt élvezetesebbnek találni, mint a tanulás más formáit. Ezenkívül a PBL ösztönzi a megértést, és azok a hallgatók, akiknek vannak tapasztalataik a PBL-lel kapcsolatban, magasabb képességfejlesztést érnek el. Sőt, a PBL használatával a tanulók egész életen át tartó készségeket fejlesztenek.

A dolgozó felnőttek, különösen az 50 évnél idősebbek, másképp tanulnak, mint a fiatalok. A PBL módszer kiválóan alkalmas dolgozó felnőttek és / és idősebb emberek számára, mivel ahelyett, hogy elvárják a tanulóktól, hogy passzív információkat kapjanak, a PBL segítségével a tanulók egy projekt sikeres befejezésével vagy egy probléma megoldásával bizonyítják tudásukat. Ez egy aktívabb tanulási modell, amely bizonyítottan tartós ismereteket és problémamegoldó képességeket nyújt.

2.6 E-learning (távoktatás)

A távoktatás (vagy e-tanulás) egy formalizált oktatási és tanulási rendszer, amelyet kifejezetten arra terveztek, hogy elektronikus kommunikáció segítségével távolról lehessen használni. Mivel a távoktatás támogatása olcsóbb és földrajzi szempontok nem korlátozzák, lehetőségeket kínál olyan helyzetekben, ahol a hagyományos oktatás nehezen működik. Az ütemezéssel vagy távolsággal kapcsolatos problémákkal küzdő hallgatók, valamint a munkavállalók profitálhatnak az e-tanulásból, mivel ez az oktatási módszer általában rugalmasabb és gyakorlatilag bárhol elvégezhető.

A népszerű távoktatási technológiák közé tartoznak a következők: **Hangközpontú** technológia (CD- vagy MP3-felvételek vagy webes közvetítések); **Videotechnológia** (például oktató videók, DVD-k és interaktív videokonferencia); és **Számítógép-központú technológia** (az interneten vagy a vállalati intraneten keresztül).

Az e-tanulás **alapelvei** az egyénreszabottság és a rugalmasság, az önállóság, a multimédia, a hallgatói támogatás (magas szintű információ a tanulmányi lehetőségekről, motiváció a tanulásra, a tanulás egyedi programjai stb.) és a nyitottság.

Az e-learning tanítási módszer megfelelő dolgozó felnőtteknek és (50 év feletti) idősebbeknek, akikre a projekt összpontosít, mivel számos előnnyel jár: nemcsak javítja ismereteink megőrzését, hanem az időbeosztásba is beilleszthető. A hallgatóknak nem kell utazással bajlódniuk, és személyre szabhatják tanulásukat anélkül, hogy ez akadályozná a munkahelyi vagy otthoni életvitelüket. Ezenkívül a rendelkezésre álló lehetőségek köre nagy, és nincs korhatár.

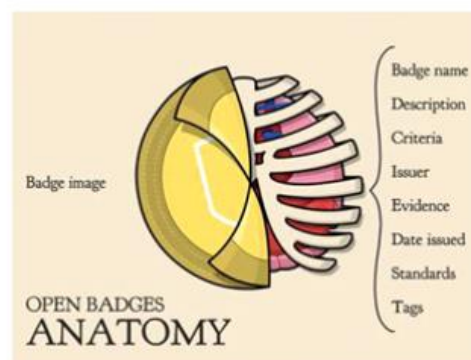
2.7 A nem formális oktatás során megszerzett puha készségek és ismeretek tanúsítása

A mai gyorsan változó gazdasági és a technológiai fejlődés szempontjából elengedhetetlen az a képesség, hogy valorizálni tudjuk az átadható készségek széles skáláját, lehetővé téve a munkaadók számára, hogy

jobban megtalálják az adott munkára a megfelelő embert, hangsúlyt fektetve az olyan készségekre, mint a szervezeti és időmenedzsment, a konfliktusok megoldása, az interperszonális és interkulturális tudatosság. Nemcsak hagyományos tanulási környezetben, hanem informális és nem formális oktatási környezetben és online is elsajátíthatják ezeket, nyílt oktatási források révén, különösen a felnőtt tanulás szektorban.

A formális oktatáson kívül megszerzett ismeretek, készségek és kompetenciák elismerését átfogóan meghatározza az Európai Tanács nem formális és informális tanulás érvényesítéséről szóló ajánlása (2012 / C 398/01), valamint az "Oktatás megnyitása: innovatív oktatás és tanulás" című bizottsági közlemény, a "tanulás mindenki számára az új technológiák és nyílt oktatási források révén" (SWD (2013) 341).

A nyílt digitális jelvények olyan eszközök, amelyek képesek leírni a tanulók eredményeit, képességeit, erősségeit és tulajdonságait. Az elmúlt években a jelvények az oktatási reformerek érdeklődési fókuszába kerültek, mivel a jelvények az iskolarendszerben különböző szinteken használhatók a szabványosított bizonyítványok vagy osztályzatok kiegészítéseként. A felsőoktatásban a tanulóknak virtuális tanulási környezetekben, vagy a

formális iskolán kívüli felnőtt tanulásintézményekben kell teljesíteniük a tanfolyamokat, pl. nem formális oktatási központokban, amelyek nem szabványosítva értékelik a kompetenciákat és a készségeket.

A kitűző tartalmazza a kitűző leírásának metaadatait, a megszerzésének kritériumait, a kiállító szervezetet, a kibocsátás dátumát és esetleg a lejárat dátumot, és végül a bizonyítékokkal összekapcsolt webcímet igazolása érdekében. A munkaadók, oktatási intézmények vagy egyesületek hozzáférhetnek az egyes digitális képeken tárolt metaadatokhoz, és online ellenőrizhetik, hogy mit kellett tennie a jelvény tulajdonosának a jelvény megszerzéséhez.

A digitális jelvény készítésének és kiadásának folyamatában három fő szereplő vesz részt: a kibocsátó, a megjutalmazott és a fogyasztó.

A kibocsátó az oktatási intézmény vagy vállalat, amely a jelvény megtervezéséért és kiadásáért felel. Ezenkívül eldönti, hogy a személyzetből kik jogosultak kitűzők odaítélésére. A kibocsátó akkor adhat kitűzőt, ha a tanulók teljesítették a kritériumokat, vagy elérték a kritériumokat a tanulási tapasztalataik során. A kitűzők különböző készségeket és eredményeket képviselnek, gyakran igazodva bizonyos

kompetenciakeretekhez, például az Európai Nyelvi Referenciakerethez vagy az Egész életen át tartó tanulás kulcskompetenciáinak európai keretrendszeréhez. Ideális esetben a kibocsátó azt szeretné, hogy kitűzőit megbízható dokumentumként ismerjék el, és nagy értékük legyen a külső egyesületek, intézmények vagy munkaerőpiac számára. Mivel a kibocsátó felelős a kitűzők hitelességéért és minőségéért, ő felügyeli és igazolja, hogy a tanuló megfelelően szerezte meg a kitűzőt. A jelvényeket marketing formának is tekintik, mivel a kívülállók meglátják, milyen készségek vagy tanulási eredmények érhetők el egy oktatási környezetben.

A megjutalmazott az a tanuló, aki a kitűzőt a tanulási eredmények, az előrehaladás és a különböző eseményeken és tanfolyamokon való részvétel bizonyítékeként kapja meg. Egyetlen jelvény része lehet a jelvények nagyobb konstellációjának, és mérföldkő lehet a tanulási út számára. A kibocsátó és a jutalmazott kapcsolata ellenőrizhető. A felnőtt tanulás szintjén a jutalmazottak lehetnek fiatal felnőttek, akik általános iskolai végzettség megszerzésén dolgoznak, egész életen át tartó tanulásban részt vevők, szakképzési tanfolyamokon tanulók, vagy akár oktatók stb. A jutalmazottnak képesnek kell lennie a megszerzett jelvények tárolására és exportálására, valamint beépítésére önéletrajzába vagy online szakmai hálózatokba.

A harmadik érintett szereplő a fogyasztó, aki lehet munkaadó, oktatási intézmény vagy valamilyen típusú társulás.

A fogyasztók ellenőrzik a kitűzőket és a metaadatokat; olyan jelvényeket akarnak látni, amelyek értékesek, átláthatók, hitelesek és könnyen ellenőrizhetők. A metaadatok és a kitűzők alapján képesek lesznek értékelni a kitűző tulajdonosát.⁸

⁸ Felnőttoktatási jelvények: <https://www.open-badges.eu/>. Guidelines for implementation and Guidelines for educators.

Eszközök digitális jelvények létrehozásához: <https://openbadges.org/>

3 Soft skillek fejlesztése

Manapság szinte minden álláshirdetés elvárásként tartalmazza a „kiváló kommunikációs és problémamegoldó képességeket”, de mit is jelent ez pontosan? Hogyan állapíthatja meg a jelölt, hogy kiemelkedő-e ezeken a területeken, és miért bír ez a képességegyüttes olyan nagy jelentőséggel?

Az életrajz készítése közben a jelöltek általában felsorolják tanulmányaikat, munkatapasztalataikat és minden olyan lehetőséget, amely az évek során szakmai növekedést eredményezett. Ezeket a mérhető, ellenőrizhető képességeket kemény képességeknek (hard skills) nevezzük. Vannak azonban olyan kérdések is, amelyeknek úgy tűnik, semmi közük a szóban forgó munkakörhöz, és elsősorban lényegtelennek tűnnek. A munkaadók hajlamosak viselkedésalapú interjúkérdést feltenni a puha készségek (Puha készségek) felmérése érdekében. A puha készségeket, más néven szociális készségeket nem lehet leírni a formális oktatással, mivel szubjektívek, és nem azonnal láthatók. Ha azonban a jelölt rendelkezik a pozícióhoz szükséges puha készségekkel, a személyes interjúk sikerességi rátája rendkívüli mértékben megnő.

Honnan tudom, hogy jó vagyok?

Függetlenül attól a munkától, amelyre a jelölt pályázik, a munkáltatók elvárják, hogy a jelentkező legalább néhány puha képességgel rendelkezzen. Az állásinterjún vagy később munka közbeni siker érdekében az embereknek sikeresen együtt kell működniük, és kapcsolatba kell lépniük számos kollégával, különböző részlegekkel, valamint vezetőkkel, munkatársakkal, ügyfelekkel, beszállítókkal vagy akár jövőbeli ügyfeleikkel. A szociális készségeket lényegében minden munkáltató értékeli; ezért jó, ha fejlesztjük őket, és ami szintén fontos, hogy tudatosítsuk milyen készségeink vannak és melyek szorulnak csiszolásra. Ha a jelölt könnyen kijön más kollégákkal, akkor a repertoárjában valószínűleg erős puha képesség a hatékony kommunikáció.

A puha készségek fejleszthetők!

A következő fejezetben a puha készségek jellegéről és általános jelentőségéről lesz szó, amely gyűjtőfogalom, az összes olyan készség együttese, amely interperszonális készségeket vagy szociális készségeket jelent. A jó hír az, hogy az interperszonális készségek fenntarthatók és tovább fejleszthetők! Ezeket a készségeket azonban nagyon nehéz megtanítani, ezért ez a fejezet néhány fontos puha készség kiemelésére irányul, miközben bemutatja a különböző bevált gyakorlatokat a sikeres tanítás mentén.⁹¹⁰

⁹ <https://blog.cvonline.hu/2018/karriertanacsok/soft-skills-vagyis-a-puha-keszsegek-mit-kell-tudni-rola/17400>

¹⁰ <https://www.thebalancecareers.com/list-of-soft-skills-2063770>

A Soft Skillek négy különböző kategóriába sorolhatók: énkép és világlátás; kontextus és teljesítmény; társadalmi interakció, valamint módszertani, intuitív és laterális gondolkodás.¹¹

3.1 Kommunikációs készségek

Egyetértés van abban, hogy a kommunikáció az élet minden szintjén és minden életkorban az egyik kulcskompetencia. A mai munkaerő-piaci követelményekkel szemben támasztott magas szintű kommunikáció elengedhetetlen a sikerhez, különösen azoknak az 50 év felettieknek, akiknek esetleg munkahelyet kell váltaniuk vagy új munkát kell találniuk.

A definíció szerint a kommunikáció „olyan folyamat, amelynek során az információk cseréje az egyének között egy közös szimbólum-, jel- vagy viselkedérendszeren keresztül történik”¹². A szóbeli és írásbeli kommunikációban elkerülhetetlen a megfelelő kommunikáció. De ez számos szempont eredője. Megköveteli a szimbólumrendszerek, például nyelv, betűk, gesztusok stb. közös készletét és megértését.

Amikor az emberek kommunikálnak, nem igazán gondolkodnak tudatosan magáról a folyamatról, a szükséges interakcióról, valamint mindezekre a szempontokra a beszélgetőpartner szemszögéből. De nem árulunk el titkot azzal, hogy különböző típusú kommunikációk léteznek. Amikor tudatosan tisztában vagyunk azzal, hogy mit akarunk a kommunikációs folyamat eredményeként, és milyen típusú kommunikációt akarunk, képesek vagyunk szándékosan dolgozni azon, hogy létrehozzuk, amit szeretnénk, és figyelembe vesszük, hogy mit akar a másik, ezért válhatunk jobb kommunikátorokká.

A kommunikáció típusai

A kommunikáció az osztályozás kritériumaitól függően többféleképpen is kategorizálható:

A kommunikáció csatornája szerint:

Verbális - szavak használata

Orális - beszédalapú - beszélgetések, találkozók, előadások stb.

A szóbeli kommunikáció a kimondott szavakat használja. Alapvetően azt feltételezi, hogy az egyének beszélgetnek egymással, akár személyes beszélgetés, akár telefonhívás, Skype stb. révén. De tartalmaz egyéb szóbeli megnyilvánulásokat is, például előadásokat, beszédeket, beszélgetéseket, interjúkat stb.

¹¹ <https://skillsmatch.eu/soft-skills-definitions/>

¹² <https://www.merriam-webster.com/dictionary/communication>

Írásbeli - levelek, e-mailek, jegyzetek stb.

Az írásos kommunikáció alapvetően bármilyen típusú kommunikáció, amely írott szavakat alkalmaz. Az írás útján történő kommunikációra szükség van a modern világban, mivel az információ korát éljük, és mindent dokumentálni kell. A számítógépek és a számítógépes hálózatok egyre növekvő használata az információk szervezésében és továbbításában azt jelenti, hogy növekszik az írói készségek iránti igény.

Nem verbális; pl.: szemkontaktus, testbeszéd, hangulatjelek stb.

A nonverbális kommunikáció alapvetően szavak nélküli kommunikáció. Létezhet a verbális kommunikáció támogatásaként, de önmagában is. A nem szóbeli és írásbeli kommunikációt, például gesztust, testbeszédet, testtartást, hangszínt vagy arckifejezést nevezzük nonverbális kommunikációnak. A nonverbális kommunikáció a beszélő testbeszédéről szól.

A fogadó típusa szerint:

Intraperszonális kommunikáció – kommunikáció magunkkal

Interperszonális kommunikáció – kommunikáció két ember között

Csoportos kommunikáció– kettőnél több ember közti kommunikáció

Tömeg kommunikáció– emberek nagy csoportja közti kommunikáció

Stílus és cél szerint:

Formális

A kommunikáció stílusa ebben a formában távolságtartó és hivatalos. A kommunikációhoz hivatalos konferenciákat, értekezleteket, írásos feljegyzéseket és vállalati leveleket használnak. Ezért a hivatalos kommunikáció egyértelmű, hivatalos és mindig pontos, szigorú és merev hangnemű.

Informális

Megköveteli az emberektől, hogy szorosabb kapcsolatban legyenek, mint az idegenek, ezért főleg a barátok és a család között alakul ki. Az informális kommunikációnak nincsenek merev szabályai és irányelvei.

Természetesen sok más megközelítés létezik a kommunikáció más szempontok szerinti osztályozásához.

Hatékony kommunikáció a munkahelyen

Noha számos kommunikációs készség létezik, amelyeket különböző forгатókönyvekben használunk, néhány módszerrel hatékony kommunikátorok lehetünk a munkahelyünkön:

Világosság és tömörség. Próbáljuk meg csökkenteni a félreértések esélyét azáltal, hogy az üzenetet a lehető legkönnyebben fogyaszthatóvá tesszük. Ha üzenetét a lényegére csökkentjük, és hosszú, bő lére eresztett mondatokat elhagyunk, akkor mások gyorsabban megérthetik céljainkat. Bár a kontextus megadása hasznos, a legjobb, ha a legszükségesebb információkat adjuk meg, amikor megpróbáljuk közölni ötletünket vagy üzeneteinket.

Az empátia gyakorlása. Kollégáink érzéseinek, ötleteinek és céljainak megértése segíthet, amikor kommunikálunk velük. Például szükség lehet más osztályok segítségére egy projekt elindításához. Ha nem hajlandók segíteni vagy aggályaik vannak, az empátia gyakorlása segíthet abban, hogy üzenetünket úgy adjuk át, hogy tekintetbe vegyünk félelmeiket.

Asszertivitás. Önérvényesítésre lehet szükség a célok eléréséhez a munkahely különböző helyzeteiben. Megkérhetünk néhány kollégát, hogy működjenek együtt a célok elérésében, kérjünk fizetéselemelést, vagy álljunk ellen olyan dolgoknak, amelyről nem gondoljuk, hogy számunkra előnyös lenne. Míg a magabiztos előadás a hivatalos munkamenet fontos része lehet, a beszélgetés során mindig tiszteletteljesnek kell lennünk. Az egyenletes hangnem megtartása és állításaink megalapozása segít abban, hogy mások befogadják gondolatainkat.

A testbeszéd használata és olvasása. Mint fentebb megállapítottuk, a testbeszéd nagyon fontos része a kommunikációnak mind a hétköznapi életben, mind a munkahelyen. Mélyebben megismerhetjük a velünk közölt üzeneteket, ha nagy figyelmet fordítunk az emberek arckifejezéseire és mozgására. Figyeljünk arra is, hogy miként kommunikálunk (szándékosan vagy sem) a saját testbeszédünkkel.

3.2 Csapatmunka

Manapság a csapatmunka is olyan divatszó, amelyhez teljesen más jelentéseket kapcsolunk.

Fontosnak tartjuk a csapatmunkával elérni kívánt cél meghatározásából való kiindulást, ami az, a csoportban összes résztvevő ember lehetőségeinek mozgósítása.

Ha ezt a nézőpontot alkalmazzuk, elengedhetetlen az erre a célra kifejlesztett facilitációs technikák áttekintése, kezdve a Felszabadító Struktúráktól [Lipmanowicz 2014] a LEGO Serious Playig [Kristiansen 2014].

Még ebből a szempontból is tekintve is a csoportmunkát tudatosítanunk kell a tanulóinkban azt, hogy amint azt a munkahelyükön már biztosan tapasztalták, csak néhány vállalat elég fejlett ahhoz, hogy ezeket a technikát alkalmazza. De figyelembe véve, hogy célunk a jövőbiztos munkavállalók fejlesztése, kiemelt fontosságú az, hogy facilitált találkozók megtartására vagy azokon való részvételekre teremtsük meg a feltételeket.

A közelmúlt összes facilitáló módszere középpontba helyezi a hozzászólás egyenjogúságát, lehetővé téve a találkozó minden résztvevőjének a beszéd lehetőségét és a saját kreativitásának kiaknázását.

De a csapatmunka nemcsak találkozókon alapul: az elmúlt 50 évben a szervezeti elméletek és technikák virágzása zajlott, részben a termelésben (Toyota Production System, Lean,...), részben az informatikában (Agile, Scrum, ...); mindegyikükben alapvetően a minden munkavállaló nagyobb önállósága és felelőssége nyer teret.

Mindegyikük a vizuális metaforák és vizuális eszközök használatára összpontosít, a Kanbantól az Obeya szobáig: ez a szavak használatán alapuló oktatási forradalom.

Mindezek a különös figyelem szükségességét hivatottak hangsúlyozni az idősebb munkavállalók képzésénél: többségük úgy gondolja, hogy az élet olyan, mint egy lineáris út (a játék kora, a tanulmányi kor, a munka kora, a pihenés kora) és az oktatás olyan, mint egy aszimmetrikus tevékenység, hetero irányítású; most ugyanezeknek a személyeknek meg kell tanulniuk, hogy az élet ciklikus, hogy a tanulás egész életen át tart, és hogy saját tanulásuk és munkájuk főszereplőinek kell lenniük.

Amint azt [Burns 2002] kiemeli: „Az andragógia megköveteli a felnőtteket tanító tanároktól, hogy tudják, mikor kell abbahagyni a beszélgetést és a hallgatást”: a felnőtt tanulókat tanító tanár feladata, hogy átvezesse a tanulókat a függőség állapotától az autonómia állapotáig, fokozva az önállóságot -érték és önirányítás, valamint a tanulási motiváció megtalálásában.

Ezen a sajátos területen a tanulás rövidebb, 30–45 perces részekben történhet, a szokásos figyelem tiszteletben tartása érdekében, és a szerepjátéknak központi szerepe van, mindig párbeszédes időszakokkal párosulva, hogy a tanulók vissza tudjanak igazodni szokásos szerepeikhez.

3.3 Kitartás

A mai munkaerőpiacon az álláskeresőket elsősorban önéletrajzuk alapján értékelik, holott a munkáltatók egyre inkább olyan személyes tulajdonságokat követelnek, mint pl. stressztűrés és a komplex helyzetek kezelésének képessége. A világjárvány és a munkaerőpiac nagyon bizonytalan helyzete miatt manapság a puha készségek minden eddiginél nagyobb szerepet játszanak az álláskereső számára. Különösen a stressz, nehézségek és / vagy traumák kezelésének képessége a legfontosabb most. A pszichológiában stressztűrésnek hívják ezt, és ez az alkalmazottak egyik keresett és megbecsült puha készsége.

Mi a "Kitartás"?

A pszichológiában az ellenálló képesség azt jelenti, hogy az egyén képes kezelni egy nehéz vagy stresszes helyzetet. A stressztűrés fogalmát a "viharok és a szökőárok közötti eligazodás tudásának művészeteként" magyarázhatjuk. Pontosabban, a stressztűrés olyan pszichológiai jelenség, amely lehetővé teszi, hogy a traumatikus élményben részesülő egyén elfogadja ezt az eseményt annak érdekében, hogy legyőzze a sokkot, visszanyerje önmagát és továbblépjen. A "kitartó" ember így képes kezelni egy olyan nehéz helyzetet, amely stresszt vagy bánatot okoz, és a körülmények ellenére is pozitív marad.

A stressztűrés fogalma meghatározható az egyéni ellenállás és a hátrányokkal és kihívásokkal szembeni ellenálló képesség bizonyos fokaként is, a magas ellenálló képesség nagyobb ellenállást és gyorsabb regenerálódást jelent.

A kutatók nem értenek egyet abban, hogy az ellenállóképesség mekkora része genetikai. Úgy tűnik, hogy az emberek különböznek a veleszületett képességük tekintetében az élet stresszeinek kezelésében. De nyilvánvaló, hogy a stressztűrés egyben tudatos is lehet. Ezért lehetséges megerősíteni belső önünket és önmagunkba vetett hitünket, újradefiniálni önmagunkat, mint alkalmas és hozzáértő embert, aki képes feldolgozni a kudarcokat. Lehet erősíteni az ember pszichéjét, és így kialakítható az élet irányításának érzése.

Az ellenállóképesség az egyéb puha készségekben is fellelhető: stresszkezelés, optimizmus, motiváció, rugalmasság, alkalmazkodóképesség, kreativitás stb. A kitartó egyénnek számos más képessége is van, amelyek hatékonyan segítenek legyőzni az élet traumás szakaszait és a munkahelyi stresszes helyzeteket. Egy tanulmány szerint az alkalmazkodóképesség az egyik legértékesebb puha készség a munkaerőpiacon.

Edith Grotberg amerikai pszichológus úgy véli, mindenből elő kell hozni a benne rejlő erősségeket. Arra ösztönzi az embereket, hogy fejlesszék az ellenálló stressztűrő képességüket azáltal, hogy elgondolkodnak és megismerik a következő szempontokat:

BIRTOKLOM: Gondolkodjunk el azon, hogy milyen külső támogatással rendelkezünk, például kapcsolatok, életvitel, rutinjaiddal és a mindennapos struktúrák, pl. a "szabályok", amelyek szerint élünk, vagy a szerepmintáink.

VAGYOK: Gondolkodjunk el azon, hogy kik vagyunk, például, hogy milyen az életszemléletünk, másokkal mennyire törődünk, olyan emberek vagyunk-e, aki büszke lehet önmagára, és akinek belső erősségei fejleszthetők.

MEG TUDOM CSINÁLNI: Gondoljunk arra, miben vagyunk jók például, hogy jól tudunk kommunikálni, problémákat megoldani, tisztelettel bánni más emberekkel, új kapcsolatokat kialakítani és új készségeket elsajátítani, amelyek boldogságot, jólétet és sikert adnak.

Összefoglalva, a stressztűrési vagy kitartási fontos alkalmazkodási képesség az emberek számára, és a kimutatták róla, hogy erős kapcsolatban áll a pozitív érzelmekkel és az élet értelmével.

3.4 Kreativitás

Amint a piac telítetté válik és a verseny erősödik, innovatív megközelítéseket kell találni az üzleti problémák kezelésére, vagy akár a tanulási lehetőségek javítására. A kreativitás fogalma természetesen megfoghatatlan. Hogyan lehet fokozni a kreativitást, ha nem lehet megfelelően meghatározni és mérni? Lényegében a kreativitás rengeteg újdonságot irányít, amelyeket helyesen kell alkalmazni a kívánt cél elérése érdekében. A kreatív gondolkodásmód megszerzésével az egyének ügyesen tudnak foglalkozni a felmerülő akadályokkal és problémákkal, célul kitűzve a kihívásokon aratott diadalt.

Ajánlatos a kreativitást többféle nézőpontból megközelíteni, nem csupán a szótárakban és cikkekben szereplő magyarázatokra támaszkodva. Az intelligencia, a tehetség és a társadalmi környezeti tényezők képesek befolyásolni a kreativitásban rejlő lehetőségeket, de nem korlátozzák és nem rangsorolják az egyéneket, ami azt jelenti, hogy bárki és mindenki tud kreatív lenni. Nem lehet eléggé hangsúlyozni a társadalmi környezeti hatások pozitív vagy éppen ellenkezőleg káros következményeit, a társadalom többi tagjának azonnali pozitív vagy negatív visszajelzése miatt. Befolyásoló ereje óriási, mint a legtöbb esetben, ezek a tényezők döntő szerepet játszanak abban, hogy az ember a végső döntés felé mozduljon el, legyen szó üzleti, személyes vagy tanulóorientált esetekről. Más nézőpontok figyelembevételével az egyének

átformálhatják gondolataikat, hogy végső kreatív választ adhassanak egy bizonyos problémára, azonban sok esetben az eredeti törékeny kreatív szikra hajlamos teljes mértékben kihunyni az erős külső befolyás hatására. A külső véleményeket gondosan össze lehet állítani, hogy útmutatást nyújtsanak az egyén számára, mivel az egyén szerepe kiemelkedő fontosságú a végső elképzelés életképességének, cselekvőképességének és megfelelőségének megítélésében. (Amabile 2012)

Azonban továbbra is nyitott a kérdés, hogyan lehetne valakinek a kreativitását javítani. A technikák és módszerek ösztönzik a kreatív cselekvéseket, függetlenül az egyén tanulmányi területétől. A hangsúly a kreativitás számos aspektusában fellelhető, ideértve az ötletgenerálás és a divergens gondolkodás elősegítésének technikáit, vagy a probléma átértelmezésének módszerét.

A kreativitást segítő technikák:

Robert W. Olsen DO IT módszere a kreativitás strukturált folyamata. Ez a probléma meghatározása, nyitott gondolkodásmód, a legjobb megoldások azonosítása, végül átalakulás. Az egész folyamat önértékelésként működik, amely lehetőséget ad a gondolatok vizualizálására, konceptualizálására és tudatos, tényleges megoldandó feladattá formálására. Csodálatos önértékelési eszközként szolgál.

SCAMPER módszer:

Ez a technika elősegíti a kreativitást és a kreatív gondolkodást, amelyet Bob Eberlee dolgozott ki az 1920-as évek közepén. A technika aprólékos ellenőrzőlistából áll, ahol új ötleteket generálhatunk, amikor elkezdünk egy alapötlettel dolgozni. Ezt a technikát kifejezetten egy termék, szolgáltatás vagy folyamat fejlesztésére dolgozták ki.¹³

3-6-5 módszer:

Ez a módszer az ötletgyűjtés technikájának írott változata, ahol a résztvevők ötleteket írnak egy darab papírra, amelyet mindenki átad, hogy mindenki hozzájárulhasson ötleteihez.¹⁴

MIND MAPPING:

Az elmetérképezés egy klasszikus kreativitásnövelő technika, amelyet ötletek, szavak, feladatok vagy más kapcsolódó fogalmak vizuális ábrázolására használnak, amelyek kulcsfontosságú ötleten vagy szón

¹³ Learn more about the technique here: http://www.mindtools.com/pages/article/newCT_02.htm

¹⁴ See more about this method in the following link: <http://youtu.be/TR1i1PPd8ZU>

alapulnak. Ez a módszer akkor működik jól, amikor sok bemenetet kell egyesíteni, logikai kapcsolatokat teremtvé közöttük, és ezeket az ötleteket kreatív módon kell megjeleníteni.¹⁵

A munkahelyi kreativitás segítésének módszerei

Ezek a pontok az egyéni kreativitás fejlesztésére fókuszálnak, reflektálva a kreativitást befolyásoló tényezőkre.

- Díszítsük munkaterületünket oly módon, hogy tükrözze szenvedélyünket és energiáinkat.
- Mindenkinek van kedvenc életvitele és munkakörülményei. A döntéshozatali és problémamegoldási stílusok, valamint a személyes érdekek felvállalása pozitívan befolyásolja, hogy ki vagy a munkahelyeden.
- Mitől lelkesít? Milyen dolgokra irányítjuk az energiáinkat? Mi iránt vagyunk elkötelezettek? Vigyük ezeket be a munkába és használjuk őket.
- Minden kreatív cselekedet tervezéssel kezdődik. Ügyeljünk arra, hogy ötleteinket megvalósítható koncepciókká formáljuk.
- Minden kreatív cselekedet inkubációs szakaszokon keresztül fejlődik. Törekedjünk arra, hogy biztonságos határokat szabjunk a saját kreatív munkánk idejének védelmében, hogy ezt ne terhelje más felelősség. Elengedhetetlen, hogy a gondolatokat szabadon hagyjuk néha áramolni. Ki tudja, mit tud az egyén felfedezni egy ilyen utazás során?
- Minden kreatív cselekmény megvalósítással ér véget. Törekedjünk arra, hogy minden személyes vagy szakmai projektünk a következő szintre emelkedjen. Minden apró lépés számít!
- Ünnepeljük meg a folyamat kezdeteit és végeit. Értékeljük a nagy pillanatokat, és keressünk lehetőséget a játékra, érezzük jól magunkat! Ez az egyik tényező, amelyet hajlamosak vagyunk elutasítani, azt állítva, hogy nincs idő szórakozásra vagy játékra.
- Tudjuk, mikor van ideje továbblépni (ötletektől vagy projektektől) és elkezdni megvalósítani azokat, hogy megérkezzünk a végső célhoz.

Tehát mikor beszélhetünk fejlődésről és növekedésről a kreativitás szempontjából? Ennek látható jelei lesznek. Függetlenül a területtől a kifejlesztett termékek jobbak, kifinomultabbak és egyedibbek lesznek.

¹⁵ More about mind mapping: <http://youtu.be/wLWV0XN7K1g>, https://www.youtube.com/watch?v=s_wWWGJi_VU

Az első néhány lépés lehet a legnehezebb minden tanulási folyamatban, de következetességgel és elszántsággal még a legdurvább nyersanyag is egyedi, gyönyörű drágakővé csiszolható.¹⁶

4 A nyelvtanulás különböző módszerei

A manapság folyamatosan és gyors ütemben változó munkaerőpiacon, ahol a munkavállalóknak sokoldalúaknak és befogadónak kell lenniük új készségek megszerzésére, az 50 évnél idősebb emberek helyzete kihívásokkal teli. Ezért nyilvánvalóan szükség van minőségi, hozzáférhető oktatási lehetőségekre az 50 év feletti munkavállaló számára. Pontosabban, egy nagy akadály, amellyel ezek a munkavállalók küzdenek, a nyelvtudás hiánya, különösen az angol nyelv hiánya, amely a mai szükséges képesítések nagy részénél elengedhetetlen, és az 50 év feletti európai polgároknak hiányzik ez a speciális készségük. Annak érdekében, hogy számos ágazatban megfeleljenek a minimumkövetelményeknek, az 50 évnél idősebb munkavállalóknak legalább egy idegen nyelven, lehetőleg angolul tudniuk kell.

A nyelvtanulás módszertanának kialakításánál elengedhetetlen figyelembe venni e célcsoport igényeit. Az 50 év feletti munkavállalók célcsoportja a felnőtt tanulók sok sajátosságával megegyezik, például a megnövekedett felelősséggel a nem felnőtt tanulókkal szemben ők is felelősségteljesebben állnak a tanuláshoz, ami nyilvánvalóvá teszi a nyelvtanítás rugalmasabb, nem formális megközelítésének szükségességét. Ezen felül, ez a célcsoport szembesül korával járó azon nehézséggel, miszerint a legtöbb készség és tapasztalat már megszilárdult, és nehéz elérni az egész életen át tartó tanulók gondolkodásmódját, ha a múltban ez nem indult el.

Elengedhetetlen, hogy a felnőtt tanulók számára lehetőséget biztosítsunk önértékelésre a képzés megkezdése előtt, mert olyan készségekkel rendelkezhetnek, amelyeknek nincsenek tudatában, vagy képtelenek felmérni pontosan kompetenciaszintjüket. Sőt, az önértékelés készségének elsajátításával képesek figyelemmel kísérni saját tanulásukat, amely az egész életen át tartó tanulás koncepciójának létfontosságú eszköze. A tanulási tapasztalat figyelemmel kísérése emeli az autonómia fokozott érzését is, és jobban képesek motiválni magukat, és fenntartani a tanulás folyamatát.

¹⁶ Find out more:

<http://beadlinks.com/creativity/710.php>

<https://www.americanexpress.com/us/small-business/openforum/articles/how-to-boost-workplace-creativity/>

http://www.getvetter.com/posts/127-5-ideas-for-boosting-staff-creativity-in-the-workplace#.U7R3tfl_sQk

4.1 Feladatalapú tanulás

A feladatalapú tanulás, a kommunikatív szemlélet finomítása olyan konkrét feladatok elvégzésére összpontosít, amelyeken keresztül a nyelvet tanítjuk és tanuljuk. A nyelvtanulók az általuk ismert nyelvet használják a különféle feladatok elvégzéséhez, szükség szerint új struktúrákat, formákat és szókincset sajátítva el.

Kevés a hibajavítás. Ebben a típusú tanulási környezetben három-négy hétig tartó szakaszokat szentelünk egy adott témának: ökológia, biztonság, orvostudomány, vallás, ifjúsági kultúra stb. az egyes egységek egy végső projektben, például írásos jelentésben vagy prezentációban tetőznek.

A tevékenységek hasonlóak a kommunikatív osztálytermi tevékenységekhez, de mindig egyetlen, egyedi témára épülnek. A tanulókat olyan anyagokkal látjuk el, amelyek az adott célcsoport igényeihez igazodnak, például munkalapok, könyvek, cédulák és hangfájlok, de ezek nem a tanulás fő forrásai, hanem inkább eszközként és útmutatásként szolgálnak a hallgatók számára hogy létrehozzák saját tanulásukat. Mint fent említettük, fontos, hogy az 50 év feletti munkavállalóknak / tanulóknak rugalmasságot és teret biztosítsunk adjunk arra, hogy meglévő készségeiket felhasználhassák tanulási tapasztalataik előmozdítása érdekében. A függetlenség és az autonómia ezen gyakorlatának továbbfejlesztése az, hogy segítse a tanulókat saját célkitűzéseik megteremtésében és elérésében a célnyelv megtanulásánál.

4.2 Számítógéppel segített nyelvtanulás (Computer Assisted Language Learning (CALL))

4.2.1 Fejlett technológiájú nyelvtanulás: Új didaktikai megközelítések

Az idegen nyelv tanulása és tanítása az évek során változott az új technológiai fejleményeknek köszönhetően, amelyek új megközelítéseket vezettek be a tanulás hatékonyabbá és vonzóbbá tétele érdekében a tanulók számára. Az IKT területén megvalósuló újítások új előnyöket kínálnak az idegen nyelvű kompetenciák fejlesztése szempontjából, és lehetővé teszik a tanulók számára, hogy aktívabban vegyenek részt a folyamatban.

A tanároknak aktív szerepet kell vállalniuk a didaktikai megközelítések körültekintő megtervezésében is, hogy a fejlett technológián alapuló tanulás lehetőségei megfeleljenek tanulóik igényeinek, és ki tudják használni az alkalmazott technológiák teljes potenciálját.

Ebben az értelemben meg kell különböztetnünk az IKT módszerek alkalmazásával segített idegennyelv-tanulásnak két típusát: az e-learninget támogató rendszerként használó és a teljesen IKT-alapú tanulást.

“A sikeres IKT-alapú nyelvtanulás kulcsfontosságú elemei” és a “Megvalósításhoz szükséges gyakorlati ötletek” részben bemutatott didaktikai megközelítések és eszközök felhasználhatók az e-learningben támogató rendszerként vagy az IKT-alapú tanulásban, a megfelelő sajátosságokkal.

4.2.2 E-learning mint támogatási rendszer: Blended Learning és Flipped Classroom

Az e-tanulás a nyelvtanulás és tanítás támogató rendszereként két didaktikai megközelítésen alapszik; ezek a Blended Learning (kevert tanulás) és a Flipped Classroom (fordított tanterem).

Kevert tanulás: a kevert tanulás olyan didaktikai megközelítés, amely ötvözi a hagyományos tantermi módszereket az online képzéssel. A tanulási folyamat a személyes találkozások és az online tanulás kombinációja. Az online munkamenetek szinkron és aszinkron módon történhetnek.

Fordított tanterem: ez az oktatási technika két komponensből áll, a számítógépes technológiák használatából és személyes találkozókba interaktív tevékenységekből. A személyes találkozók során felhasználható információkat e-learning platformokon vagy mobilalkalmazásokon keresztül ismertetik a tanulókkal a foglalkozások előtt. A diákoknak több lehetőségük van részt venni vonzó tevékenységekben a tanórai foglalkozások során. A fordított tanterem azon az alapgondolaton alapszik, hogy olyan tanulási közösséget hozzon létre és nyújtson, amelyben a hallgatók konstruktív tanulási tapasztalatok, társakkal való interakció és együttműködés révén fejlesztik az ismereteket.

Mindkét tanulási stratégia célja az osztálytermi tanulás és a távoktatás optimális kombinációjának megtalálása a tanulási célok és a hatékonysági kritériumok lehető legnagyobb elérése érdekében. Az új technológiák használata hozzáadott értéket teremt, és a végső oktatási célra való tekintettel kell megvalósítani.

4.2.3 Az IKT-alapú nyelvtanulás didaktikai alapelvei

Az összes pedagógiai alapelv, amely a hagyományos jelenléti tanulásra vonatkozik, alkalmazható az e-learning képzésben is, némi változtatással a technológiai fejlődés bevezetése érdekében. Az IKT nyelvtanuláshoz webalapú tanulási környezet létrehozása szükséges; ami hozzájárul a hallgatók bevonásához a tanulási folyamatba. A tervezés során figyelembe kell venni a következőket:

- Tanfolyam megtervezése
- Tanárok és hallgatók informatikai ismeretei.
- Technikai támogatás a felhasználók számára.

- A tanulók motiválása.
- Közösség létrehozása.
- Időgazdálkodási eszközök.

Ezen követelmények alapján Trepule és mtsai. (2015) a következő didaktikai elveket javasolja a tanulók számára az idegen nyelvtudás növelésében elért sikerek támogatására:

- **Tanulóközpontúság:** A technológiával fejlesztett nyelvtanuláshoz a tanulóknak középpontban kell lennie a pozitív tanulási eredmények elérése érdekében.
- **Meta-kognitív tevékenységek:** a tanulók reflexióval, önértékeléssel és önhatékonysággal járó metakognitív tevékenységeinek támogatása az önálló tanuláshoz.
- **Társadalmi interakció:** a szociális jelenlét kiépítése a vitacsatornák segítségével vagy a tanárokkal és más tanulókkal való kapcsolattartás egyéb módjai.
- **Időgazdálkodás:** eszközöket kínál az időgazdálkodáshoz a mérföldkövek és célok meghatározott időn belüli eléréséhez.

Ezen elvek mellett a Vizsgálati Közösség (CoI) keretrendszere három összefüggő elemet foglal magában, amelyek megkönnyítik az értelmes online tanulást (Wu et al., 2017):

- **Tanítási jelenlét:** arra utal, hogy a tanárok hogyan állítják sorrendbe a tanulási tevékenységeket és hogyan segítik elő a tanulást; magában foglalja a hallgatói tevékenységek tervezését, irányítását és támogatását.
- **Társadalmi jelenlét:** az online tanuláshoz szükséges társadalmi és interperszonális kommunikációra utal; ideális esetben magában foglalja a nyílt kommunikációt másokkal és az egységes kommunikációs válaszokat.
- **Kognitív jelenlét:** a kritikus gondolkodási képességek fejlesztésére, az ötletek értelmes megvalósításának képességére utal.

4.2.4 A sikeres IKT-alapú nyelvtanulás fő elemei

A nyelvtanulás digitális környezeteinek kiegyensúlyozottnak kell lenniük ahhoz, hogy olyan szemlélet legyen elérhető, amely tanuló-központú, és segíti a tanulás minőségének és a közösséghez tartozás érzésének javítását.

Wu és mtsai (2017) a sikeres e-learning környezet következő elemeire mutatnak rá:

Társadalmi interakció - a társadalmi jelenlét kiépítése: a tanulás nem történik elszigeteltségben, a más tanulókkal való megosztás és megbeszélés folyamata hatalmas hatással van a tanulók motivációjára és eredményeire. Az online megbeszélések teret adhatnak közvetlen visszajelzések adására és fogadására, ötletek és gondolatok cseréjére. Fórumok, csevegések és egyéb ITC eszközök használhatók a társadalmi interakció elősegítésére. Ebben az értelemben az IKT-alapú nyelvtanfolyamok segíthetnek megőrizni egy csoport szellemiségét a különböző évfolyamok vagy a személyes találkozók között.

Interaktivitás és együttműködés: Az e-tanulási környezetekben a gyakorlatok dinamikusak és játékos alkotóelemeket tartalmaznak. A gamifikáció alapvető szerepet játszik a hallgatók figyelmének megragadásában és fenntartásában. Az idegen nyelvtudás megkönnyítése érdekében a tevékenységeket úgy kell megtervezni, hogy diákközpontúak legyenek, és ösztönözzék a tanulókat arra, hogy aktívan vegyenek részt a valós élethelyzeteken alapuló interaktív tevékenységekben.

Individualizáció: az e-tanulás egyik fő előnye a résztvevők számára a képzési utak és tartalmak személyre szabása.

Tanulói autonómia: Az e-learning ápolja a hallgatók autonómiáját, és lehetővé teszi számukra a munkát és a saját tempójukat. A képzési utak személyre szabása elősegíti a hallgatók autonómiáját, mivel a tanulási tartalom alkalmazkodik az igényeikhez, a tanuló fokozatosan felelőssé válik saját tanulásáért.

Hiteles nyelvtanulás: Az e-tanulás lehetővé teszi tevékenységek létrehozását hiteles, támogató, interaktív és együttműködő tanulási kontextusban. Az online tanulási közösségek lehetőséget nyújtanak az idegen nyelvek hitelesebb használatára. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a webalapú nyelvtanulás lehetőséget kínál a diákoknak a kommunikációra „természetesebb” környezetben.

A tanárok szerepe: a tanárok szerepe jelentősen megváltozik az online tanulásban. A tanár a technológiai fejlesztésű tanulás központi alakja. A tanár fő szerepe a tanfolyam megtervezése, valamint a hallgatók támogatása és irányítása.

Vegyes tanfolyamokon a tanár szerepe jobban kapcsolódik az oktatási készségekhez, vonzó és hatékony tanulási tevékenységek biztosításához, valamint az osztályon belüli tevékenységekben való részvételük elősegítéséhez.

A virtuális tanfolyamokon a tanár inkább útmutatásként szolgál, és végigvezeti a hallgatókat a tanulási utakon.

4.2.5 Gyakorlatias ötletek a megvalósításra

Tervező szoftver: Számos tervező program létezik interaktív online oktatási anyagok létrehozására és a hallgatók bevonására. Például:

Információs és tervezési eszközök: olyan eszközök, amelyek lehetővé teszik a tanár számára a diákokkal való kommunikációt és az információk megosztását velük.

- **Google Naptár:** <https://calendar.google.com/> . A tanárok létrehozhatnak egy naptárt a tanterv megtervezésével, és megoszthatják azt a hallgatókkal. A Google naptárai exportálhatók.

Kommunikációs eszközök: a kommunikációs eszközök elengedhetetlenek a közösségi érzés kialakításához és az autentikus tanulási tapasztalatok előmozdításához. Számos ilyen eszköz létezik.

- **Üzenet / fórumok:** A Moodle platformok lehetővé teszik a hallgatók számára, hogy üzeneteket küldjenek a tanárnak és más diákoknak. A rendszer lehetővé teszi vitafórumok létrehozását, amelyekben a kurzusok minden résztvevőjét meghívják.
- **Tandem:** mobil alkalmazás, amelyben a hallgatók a világ minden tájáról képesek kapcsolatot teremteni az anyanyelvű beszélőkkel, és a való életben folytatott beszélgetések során gyakorolni a tanultakat. <https://www.tandem.net/es>
- **Egyéb ingyenes közösségi alkalmazások:** Skype, Hangouts, WhatsApp, Viber stb.

Javaslatok a gyakorlathoz:

- A technológiával támogatott online tanulási közösségnek hiteles környezetet kell biztosítania a hallgatók közötti valódi interakcióhoz.
- A legújabb tanulmányok rámutatnak, hogy a szinkron interakciók kulcsfontosságú motivátorként szolgálnak a hallgatók feladatokba való bevonására. A diákok arról számoltak be, hogy a nyelveket legjobban az anyanyelvűekkel való interakció révén lehet megtanulni. Így ajánlott a gyakorlók közösségének kialakítása (Mhichil, Appel, Ó Ciardubháin, Jager & Prizel-Kania, 2015).
- A hallgatók felelőssége az online tanulási tevékenységek elvégzéséért elengedhetetlen. A hallgatók tanulási folyamatának támogatásához a tanároknak rendelkezniük kell eszközökkel az egész folyamat során elért haladásuk nyomon követésére. (Wu és mtsai, 2017)
- Fordított tanterem esetén tartsa nyitva az online tanfolyamokat a résztvevők számára a tanfolyam befejezése után legalább fél évig, ezáltal lehetőséget kínálva a longitudinális tanulási folyamatra. (Mullamaa, 2010)

- Minden online tanulási környezetnek biztosítania kell a moderálást, hogy kezelje az esetleges rossz felhasználást. (Michil et al., 2015)

4.3 A kommunikatív megközelítés

A kommunikatív megközelítés az osztálytermi idegen nyelv oktatásának legelterjedtebb és legelfogadottabb megközelítése manapság, és sok szempontból a korábban megjelent megközelítések és módszertanok összegzése.

Hangsúlyozza a tanuló azon képességét, hogy különféle funkciók mentén kommunikáljon, például kérdések feltevésével és megválaszolásával, kérések megtételével, leírással, elbeszéléssel és összehasonlítással. A kommunikatív megközelítés működtetésének eszközei a feladat-hozzárendelés és a problémamegoldás - a kritikus gondolkodás két kulcseleme.

A közvetlen módszerrel ellentétben a nyelvtant nem elszigetelten tanítjuk. A tanulás összefüggésben történik; A részletes hibajavítást helyett azt az elméletet támogatjuk, miszerint a hallgatók a gyakori használat során természetesen fejlesztik a pontos beszédet. A diákok a nyelv használatán keresztül fejlesztik a gördülékenységet, nem pedig annak elemzésével.

A kommunikatív tanterem olyan tevékenységeket tartalmaz, amelyek révén a hallgatók elbeszélés vagy tárgyalás útján képesek megoldani egy problémát vagy helyzetet, és ezáltal kialakítani a **kommunikációs kompetenciát**. Így egyes tevékenységek között szerepelhet olyan párbeszéd összeállítása, amelynek során a résztvevők arról beszélgetnek, mikor és hol fognak vacsorázni, történetet hoznak létre képsor alapján vagy két kép hasonlóságainak és különbségeinek összehasonlítása a cél.

Nyelvi kávézó

A kommunikatív megközelítés többféle módon megvalósítható. Az egyik módszere a nyelvi kávézó. A nyelvi kávézó társas módja a választott idegen nyelv elsajátításának és gyakorlásának, mert a tanulók nemcsak lehetőséget kapnak arra, hogy más tanulókkal gyakorolhassanak, hanem hasznos információkat, készségeket és tapasztalatokat is szerezhetnek és cserélhetnek például az álláskereséssel kapcsolatban. Sőt, az 50 év feletti (potenciális) alkalmazottak számára erős társadalmi támogató csoportot hozhatunk így létre. Mivel az idősebb tanulók hajlamosak elkerülni a formális képzést, a nyelvi kávézó módszertana ideálisnak tűnik a szabad véleménynyilvánítás, valamint az eszmecsere és az információcsere alapjainak megléte miatt. A nyelvi kávézó beszélgetéseinek témái akár online álláskeresések, pályázatok benyújtása, interjúkra való felkészülés és a mai versenyképes munkaerőpiacon való túlélés körül foroghatnak. Általában egy, a célnyelvet beszélő segítőnek jelen kell lennie annak érdekében, hogy a résztvevők a témánál maradjanak, és válaszolhassanak a felmerülő kérdésekre. Javasoljuk, hogy tartsák rendszeresen

a találkozókat a magas motivációs szint fenntartása érdekében. Ennek a módszernek az az előnye, hogy olcsó tanulási módszerről van szó, mivel a tanulók egy ital árértékéért képesek fejlődni.

Kiber kávézó

A nyelvi kávézó egyik modern változata a cyber café. Az alapelvek megegyeznek a nyelvi kávézóval, de a környezet drasztikusan megváltozik, mivel a találkozók online zajlanak. A tanulók egy virtuális teremben tanulják az idegen nyelvet a gyakorlatban, audiovizuális eszközök, például chat, video chat vagy telekonferencia segítségével. A vezető a nyelvi kávézó ezen formájában is jelen van, hasonló szerepe van abban, hogy olyan témákat adjon a hallgatóknak, amelyeket megvitathatnak a célnyelven, és válaszol a megkeresésekre. A kibernetikus kávézóra jellemző, hogy könnyített az online eszközök, például az online felület és a telekonferencia eszközök (például Skype, Zoom stb.) regisztrációja és használata. A vitatémák hasonlóak lehetnek a nyelvi kávézó témáihoz. A módtól függően a tanulóknak lehetőségük van nemcsak beszéd- és halláskészségüket, hanem olvasási és írási képességeiket is gyakorolni, amikor a kommunikáció írásbeli szövegen keresztül valósul meg. A nyelvi kávézóhoz képest további előny, hogy nagyobb a rugalmasság az időben és a térben, mivel a tanulóknak nem kell fizikailag találkozniuk, hanem saját otthonuk kényelmében tanulhatnak, és nem kell a tényleges kávézóba utazniuk. Az egyik lehetséges hátrány, hogy az 50 évesnél idősebb emberek célcsoportja számára az alacsony digitális készségekhez kapcsolódó gyakorlati akadályok léphetnek fel, amelyek gátolhatják a sikert. A célcsoport képzést megelőző igényelemzése során azonban felmérhető, hogy a nyelvi kávézó vagy a cyber kávézó felel-e meg jobban az adott tanulócsoportnak.

Tandem

A korábban említett Tandem nyelvtanuló-alkalmazás olyan eszköz, amely párokban segíti az idegen nyelv tanulót képességeinek fejlesztésében. A tanuló kiválasztja azt a nyelvet, amelyet fejleszteni kíván, és kommunikál más felhasználókkal, akik szintén érdeklődnek valamely nyelv megtanulása és gyakorlása iránt. Az alkalmazás lehetőséget ad a nyelv minden aspektusának gyakorlására, a hallgatásra és a beszédre, valamint az olvasásra és az írásra. A Tandem nyelvcseréje célja, hogy megbizonyosodjon arról, hogy a kommunikáció megtörtént, és mindkét partner világosan megértette egymást. Bár nem szükséges, hogy az 50 év felettiek itt kommunikáljanak egymással, hatékonyabb módja lenne ez az egymás segítségével, mivel a nyelv meghatározott szintjére vonatkozó igényeik általában hasonlóak. Abban az esetben, ha a tanuló még a nyelv megértésének alapvető szintjével sem rendelkezik, általában azt javasoljuk, hogy a

partner vagy anyanyelvű legyen, vagy olyan tanítási kompetenciákkal rendelkezzen, hogy segítse a tanulót a kommunikációs készségek első szintjének elérésében.

5 Az IKT oktatás specifikus módszerei

Az információs és kommunikációs technológiák (ICT) az információk létrehozásának, terjesztésének, megváltoztatásának és kezelésének technológiai eszközei és forrásai. Az IKT megjelenése az oktatásban számos újdonságot hozott, és lényegében megváltoztatta értékeit, módszereit és eredményeit. Feltételezhető, hogy az így nyert készségek a tanulók élethelyzetének javulásához, a nemzet gazdaságának fejlődéséhez, az önfoglalkoztatás megteremtéséhez, valamint az emberi és anyagi erőforrások megfelelő felhasználásához vezetnek.

Az információs technológiák korában a hagyományos oktatási módszerek nem elég hatékonyak. A jelenlegi oktatási rendszer megköveteli a gyors és nem hagyományos oktatási módszerek és formák bevezetését az oktatási folyamatba, amelyek segítségével a tanulók aktívabban elsajátíthatják az oktatási anyagot és amelyek motiválhatják a tanulókat az önképzésre. A folyamat bonyolult, és a tanároktól és oktatóktól, valamint a tanulóktól és egyéb résztvevőktől megköveteli, hogy ismereteket szerezzenek az informatikai eszközök és szoftverek használatához. Az új technológiai eszközök, mint pl. a számítógép, interaktív tábla, multimédiás vetítő, internet stb. új lehetőségeket tárnak fel a tanárok és az oktatók számára a tanítási folyamatban, a hallgatók számára pedig a tanulási folyamatban. Az IKT hozzáférést biztosít a nem hagyományos információs forrásokhoz, növeli az önképzés hatékonyságát, elősegíti a kreativitást, és új oktatási formákat és módszereket valósít meg. Az oktatás sikere attól függ, hogy milyen gyorsan és egyszerűen tudunk különböző mennyiségű információt szerezni.

Mivel az IKT-oktatás nem dicsekedhet hosszú történelemmel, a legtöbb esetben nem voltak módszerei egyértelműen megfogalmazva, és kialakulásuk nem annyira tudatos, hanem inkább ösztönös, ami azt is eredményezi, hogy a legtöbb tanár nem egyetlen módszert, hanem módszerek keverékét alkalmazza, valamely módszer dominanciájával.

Alábbiakban felsoroljuk és áttekintjük a legelterjedtebb alkalmazás-oktatási módszereket:

Probléma-orientált (alkalmazási eszközöket választ a fokozatosan bővülő feladatsorokhoz, vagy kiterjeszti a használt fogalmakat és függvényeket a szükséges eszközről.),

Alkalmazás-orientált (megtanítja azokat a készségeket, amelyek egy bizonyos típusú dokumentum elkészítéséhez szükségesek annak felépítése és kibővítése sorrendjében.),

Menü-orientált (Alkalmazási ismereteket tanít egy alkalmazáson keresztül, pontosabban az alkalmazás menüpontjain keresztül.),

Funkció-orientált (Meghatározza az alkalmazási rendszerek általános funkcióit, pl. Beszúrás, javítás, nyomtatás, formázás stb. Az irodai alkalmazásokhoz, majd konkrét tudáselemeket kapcsol össze velük.),

Koncepció-orientált (Meghatározza az alkalmazási rendszerek által használt fogalmakat, pl. cella, sor, oszlop, blokk, lap stb. a táblázatokhoz, majd megvitatja a hozzájuk kapcsolódó funkciókat.)

Absztrakt eszköz orientált (Meghatározza az absztrakt eszközök folyamatosan bővülő sorozatát, például szövegek létrehozásához és formázásához, majd megvitatja az egyes szintekhez szükséges ismereteket).

5.1 Probléma-orientált

A probléma-orientált oktatási módszer jól használható számítógépes alkalmazások tanításához, ahol lényegében ugyanazt jelenti, mint bármelyik más területen. Az IKT-oktatás kis kreativitással adaptálható a probléma-orientált módszerre. Noha az alapvető problémák tudományterületenként eltérőek lehetnek, a jó POM-problémáknak vannak olyan jellemzői, amelyek meghaladják a mezőket (Duch, BJ, Groh, S. E és Allen, DE (szerk.). (2001). tanulás. Sterling, VA: Stylus). A tantárgy tartalma mellett a problémaorientált módszer elősegítheti a kritikus gondolkodási készségek, a problémamegoldó képességek és a kommunikációs készségek fejlesztését. Lehetőséget kínál továbbá a csoportos munkavégzésre, az anyagok megkeresésére és értékelésére, valamint az egész életen át tartó tanulásra.

Csak példaképp vegyünk fontolóra egymásra épülő alkalmazási feladatsorokat, és strukturáljuk azokat úgy, hogy újabb és újabb alkalmazási ismeretekre van szükségük megoldásukhoz; de közben folyamatosan fel kell használni a korábban megszerzett ismereteket. A szövegszerkesztésből vett példával ez így szemléltethető:

Amikor egy gyakornoknak képek beillesztését tanítjuk, nem célszerű olyan feladatokat adni, amelyek kizárólag erre koncentrálnak. E módszer alkalmazásával olyan feladatok választhatók, amelyek arra készítetik a gyakornokokat, hogy a korábban tanult más objektumok és bekezdések beillesztésének lehetőségeit is felhasználják.

A korábbi ismeretek folyamatos felelevenítése elengedhetetlen a készségek mélyebb elsajátításának folyamatához, míg a folyamatos gyakorlat segíti az elsajátítás és a rutinszerű használat javítását a jövőben.

A feladatsor elemei különböző új tudáselemek bevezetését támogathatják:

- az alkalmazás típusának ismerete, általános felépítése, gondolkodási és tervezési készségek (Hogyan oldható meg gyorsabban, könnyebben és egyszerűen? stb.), az eszközök jó ismerete (Milyen alkalmazásrendszer-funkciók szükségesek az adott feladat megoldásához?).

Ennek a módszernek az lehet a megkülönböztető jellemzője, hogy könnyedén és logikusan át fogja vezetni a gyakorlókot az alkalmazáson belüli egyik funkcióból vagy műveletsorból, ha a probléma megoldása más műveletek vagy függvények használatával könnyebben megvalósítható.

A fő probléma, amellyel szembesülhetünk a módszer alkalmazása során - más területekhez képest - a szükséges feladatok kis mennyisége. Ráadásul ezeknek a könyveknek a feladatai nem biztos, hogy annyira strukturáltak. Az oktatóknak maguknak kell kidolgozniuk a feladatot a módszer hatékony használatához.

A probléma-orientált módszer alkalmas azoknak a középiskoláknak, ahol a hangsúly a különböző megoldási utak tesztelésére irányul, és nem az IKT-eszköz vagy alkalmazás teljes elsajátítására.

5.2 Alkalmazás-orientált

Az alkalmazás-orientált módszer az előző módszer egyfajta csökkentett változata, azzal a különbséggel, hogy nem ösztönöz minden lehetőség megtanítására, hanem azokra összpontosít, amelyek szükségesek egy alkalmazási körhöz vagy egy dokumentumtípushoz, ha szövegszerkesztésre alkalmazzák. Ami a szövegszerkesztést illeti, ilyen lehet például egy CV, egy űrlap, egy dokumentum egyesítés, cikk és hasonló feladatok hosszú sora.

Tekintsük az önéletrajzt dokumentumtípusnak. Az önéletrajz rendelkezik elérhetőséggel, fejlécekkel és rendes sorokkal, stb. Ezért szükség lehet bekezdések (behúzások és szóközök), karakterek (betűhatások, méret vagy akár típus) formázására. Az is nagyon valószínű, hogy a hétköznapi sorok között listák jelennek meg (például a felvett diplomák vagy tanfolyamok listája). A fejlettebb önéletrajzban kép is szerepelhet, és biztosítani kell annak elhelyezését és méretét.

Ez a módszer határozottan megkülönbözteti például a cikket és az önéletrajzt, mivel a kezdő dokumentum típusai különbözőek. Bár a kapcsolódó fogalmak, műveletek és eszközök jelentős része természetesen megegyezik a szövegszerkesztésben tanultakkal (akár ugyanazokkal az eszközökkel is létrehozhatók), fontosságuk, alkalmazási gyakoriságuk egyértelműen eltér (pl. oszlop, táblázat tartalom, oldalszámozás, index stb.).

A módszer akár más ICT területeken is alkalmazható. Ha illusztrációkról van szó, ezek lehetnek plakátok, vonalak, illusztrációk, logók, mozaikok, elrendezések, grafikonok, térképek stb. A Táblázatokban nem definiálunk annyira dokumentumtípusokat, de ezek lehetnek például elemzés, statisztika, matematikai alkalmazások, táblázatok, diagramok, szimulációk stb.

Az alkalmazás-orientált módszer az egyik legmegfelelőbb a felnőttképzéshez, mert a tanulók megtanulják kezelni a leggyakoribb dokumentum- vagy fájltypusokat, valamint különböző lehetőségeket próbálnak ki használatukra.

5.3 Menü-orientált

A menü-orientált módszer arra az elképzelésre támaszkodik, hogy az alkalmazások gombjaihoz rendelt funkciók ismerete megegyezik az alkalmazásrendszer használatának ismeretével. Ez a módszer elsősorban a gombokra, a mögöttük lévő funkciókra és azok rutin használatára koncentrál. Mindenképpen szükség lehet a rutinokra, mivel ez egy meghatározott cél elérésének garantált módja. Egyes rutinok hatékonyabbak, mint mások. Néhány hatékony rutin a tapasztalat eredménye, és nem építhető fel a semmiből. A trénernek azonban nemcsak a "hogyan kell csinálni" -ra kell összpontosítania, hanem segíteni kell a tanulókat abban, hogy maguk alkossák meg a rutinokat, ahelyett, hogy arra kérnék őket, hogy jegyezzék meg a jól ismert rutinokat. Ez a módszer nem ad elsőbbséget a tervezésnek, az esztétikai és gyakorlati elrendezésnek stb. E módszer szerint az alkalmazás menüjének minden elemét meg kell tanítani, csökkentve a tanulói szerepet az alkalmazás felhasználói számára, akik gombokat nyomkodnak és végrehajtanak egyet a végrehajtandó műveletek memorizált listájából.

A menü-orientált módszert az egyik legrosszabb IKT-oktatási módszernek tekintik, és ez teljesen alkalmatlan az alkalmazás-használati készségek képzéséhez.

5.4 Funkció-orientált

A funkció-orientált módszer a számítógépes alkalmazás tanításában, ahol az alkalmazás szétbontható egymásra épülő modulok halmazává, ahol ezeknek a moduloknak mindegyike világosan meghatározott funkcióval rendelkezik. Így az alkalmazási rendszert funkcionális szempontból vizsgáljuk, és megpróbáljuk a tanítás folyamatát az alkalmazásban elérhető funkciók mindegyikén belüli műveletek körére építeni.

Ebben a módszerben a tanulók megismeri ezeket a funkciókat, és kiválaszthatja, melyik funkciót tanulmányozza és gyakorolja. Például az irodai alkalmazások a dokumentumok létrehozásáról, tárolásáról, módosításáról, formázásáról, majd megjelenítéséről és esetenként nyomtatásáról szólnak. Dokumentum létrehozásához fel lehet használni már meglévő anyagokat, vagy létrehozni egy újat a semmiből. A dokumentum tárolása azt jelenti, hogy mentjük vagy létrehozunk annak változatát. A dokumentum módosítása bizonyos részek elvételével vagy hozzáadásával, megváltoztatásával vagy áthelyezésével feltételezi annak átalakítását. A tervezés és az elrendezés a betűtípusok, bekezdések, táblázatok, elemek beállításáról szól. Vannak még nyelvi beállítások a helyesírás és a nyelvtan kezelésére, a nyomtatási funkció a dokumentum elrendezésének, a diák, a táblázatok formázására szolgál nyomtatás előtt.

A funkcióközpontú módszer az alkalmazásban elvégzendő sokféle tevékenységre összpontosít, amely általában nem felel meg az alapképzésnek, hanem inkább professzionálisabb alkalmazásképzésre használják, vagyis amikor a tanulóknak a mindennapi munkájuk során gyakran és sokféleképpen kell használniuk egy alkalmazást.

5.5 Konceptió-orientált

Az alkalmazások tanításának ez a módszere arra összpontosít, hogy először elmagyarázza azokat az alapvető elemeket, amelyeket egy bizonyos alkalmazási területen használnak, amelyekre az alkalmazás felosztható.

Ennek megfelelően, amint a tanuló megismeri az alkalmazás alapfogalmait, ezt követi az egyes elemekkel elvégezhető műveletekbe való bevezetése.

A szövegszerkesztéshez az alapfogalmak példái: szó, oszlop, szegély, háttér. Táblázatokhoz - cella, oszlop, lap, munkafüzet és pont, vonal, alak, réteg grafikus szerkesztőkhöz és prezentációs alkalmazások, hogy csak néhányat említsünk. Az elvégezhető műveletek meglehetősen hasonlóak az alkalmazásokban - hozzáadás, beillesztés, törlés, kijelölés, másolás, formázás stb. Az, hogy a tanítási és tanulási folyamat mennyire sikeres, a bevezetett fogalmak megfelelő sorrendjétől és a tananyag sikeres strukturálásától függ.

A koncepció-orientált módszer az alkalmazás struktúrára és koncepcióira összpontosít, így nem alapképzésnek számít, hanem inkább professzionálisabb alkalmazásképzésre használják, vagyis amikor a gyakorlókoknak a mindennapi munkájuk során gyakran és változatosan kell használniuk egy alkalmazást.

5.6 Absztrakt eszköz-orientált

Ez a módszer az IKT-eszköz fejlett készségeinek vagy know-how-jainak oktatására irányul és ösztönzi őket. A módszer akkor hasznos, ha a tanulók már rendelkeznek valamilyen korábbi tapasztalattal az alkalmazással kapcsolatban, és új hasonló eszközt kell létrehozniuk, vagy az eszköz új funkcióit és lehetőségeit kell megtanulniuk, kiegészítve a korábban tanultakat, hogy hatékonyabbá váljanak munkájukban.

Ilyen körülmények között az egyik legnagyobb nehézség a régi és új eszközök korábbi ismereteiből és készségintjéből adódik (például nagy a különbség a Paint és a Photoshop képfeldolgozó használata között, ahol ugyanazok a parancsikonok teljesen különböző dolgokra használhatók). A felnőtt tanulóknál gyakori helyzet, amikor azoknak, akiknek jól megy egy megszokott eszköz használata, meglehetősen nehéz

újat tanítani. Az absztrakt eszközorientált módszer célja ennek a kérdésnek a kezelése és a tanulási folyamat megtervezése. A tanítási folyamat számos átmeneti szintre oszlik, így a tanulók fokozatosan szintenként sajátítják el az új készségeket, hogy megtanulják az új eszköz használatát.

Így az absztrakt eszközorientált módszer az egyik legmegfelelőbb módszer a felnőttképzéshez, ahol a témában korábbi tapasztalattal rendelkező tanulókat képezik tovább, akik értelmes módon sajátítanak el készségeket egy új IKT eszköz vagy alkalmazás megismerésekor.

6 Bevált gyakorlatok megosztása

Ebben a fejezetben a partnerországok legjobb gyakorlatainak gyűjteményét mutatjuk be. A legjobb gyakorlat egy kezdeményezés, akár egy projekt, egy módszertan, egy képzési anyag kidolgozása stb., amely potenciálisan áthelyezhető más földrajzi helyre, ahol hasonló pozitív eredményeket hoz a célcsoport számára.

Ezek a bevált gyakorlatok elsősorban az idősebb felnőttek képzésre összpontosítanak, a digitális és a nyelvi készségek fejlesztése terén. Ezeknek a bevált gyakorlatoknak az volt a célja, hogy javítsák azoknak az 50 év feletti embereknek a foglalkoztathatóságát, akik vagy álláskeresői szakaszban vannak, vagy szeretnének értékesebbé válni munkaadójuk számára a modern munkaerő számára szükséges készségek képzésével.

A bevált gyakorlatok cseréjének célja, hogy inspirációs forrást nyújtson az érdekelt feleknek helyi közösségükben megvalósítható akciókkal kapcsolatban. Mivel az e fejezetben bemutatott legjobb gyakorlatok kézzelfogható pozitív eredményeket hoztak, értékes eszközzé válhatnak az idősök foglalkoztathatósága javításának támogatásában.

A legjobb gyakorlatok összegyűjtése során alkalmazott módszertan a 4E projekt összes partnerének közös kutatása volt, akik saját országukban azonosították a projekt tematikájához kapcsolódó gyakorlatokat és eredményeiket átfogó listában ismertették a legjobb gyakorlattal kapcsolatos alapvető információkkal és olyan webes linkekkel, ahol további információk érhetők el. A kutatás eredményei az alábbiakban találhatóak.

6.1 Cseh Köztársaság

Az 50 év feletti felnőttek oktatás-fejlesztésének segítése	
A jó gyakorlat témája	Felnőttképzés

Pontos helyszín	Cseh Köztársaság
Módszer típusa	Személyes, szociális “puha” készségek, nyelv stb.
Megvalósítás dátuma	2013 és 2017 között, 2018 és 2022 között
Rövid leírás	A felnőttképzés fejlesztésének támogatása Az 50+ SENIOR egy projekt, amelynek középpontjában az 50 év feletti emberek oktatásának fejlesztése áll a Cseh Köztársaságban. A pozitív idősödés 2013 és 2017 közötti időszakra vonatkozó nemzeti cselekvési tervét jelenleg az öregedésre való felkészülés 2018 és 2022 közötti stratégiája követi, amelynek célja stratégiai megközelítést találni a társadalom felkészítéséhez az öregedésre, amely eredendően annak teljes keresztmetszetében megjelenik, és ezáltal a közpolitika különböző területeit érinti. Ennek a keretrendszernek nemcsak a mai időseket érintő problémákra kell válaszolnia, hanem intézkedéseket kell megfogalmazni a társadalom egészének öregedésére való felkészülés érdekében, minden korosztály bevonásával. Fel kell ismernünk, hogy Csehországban már magasra nőtt azoknak a száma, akik hamarosan idősebb korba lépnek, és hogy szisztematikusan fel kell készülnünk a hosszú élettartamú társadalomban való életre. A <i>Pozitív öregedés cselekvési terv</i> kezdete óta a létrehozott programok mindig az idősök fejlődésének egyik területére összpontosítottak: 2014 - a mentális és fizikai egészség fenntartása és támogatása; 2015 - az idősök függetlenségének fenntartása és támogatása; 2016 - a társadalmi kapcsolatok megerősítése és támogatása, valamint pozitív érzelmek átélése; 2017 - az idősök testi és lelki biztonságának fokozása; és 2018 – művészet állt a középpontban.
A célcsoporttal elért főbb eredmények	A projektnek két különböző célcsoportja van: diákok és idősök. A projekt célja olyan tanfolyam létrehozása, ahol együttműködnek a hallgatók az idősökkel. A fiatal generáció továbbadja tudását az idősebbnek. (Feje tetejére állt világ ...) A diákok játsszák az előadók és asszisztensek szerepét. Középiskolai tanárok oktatási programokat készítenek az idősök számára.
Bemutató anyag	https://univ.cz/dalsi-vzdelavani-skol/vzdelavani-dospelych http://www.nuv.cz/senior http://www.nuv.cz/senior-50
Források (könyvek, írások, cikkek, linkek) vagy / és további források	https://icv.mendelu.cz/u3v/30985-mezinarodni-projekt-idemasap-50plus
Hasonló projektek vagy az inspiráció lehetséges / potenciális útjai világszerte	https://www.esfcr.cz/projekty-oplzz/-/asset_publisher/0vxsQYRpZsom/content/vyuziti-zkusenosti-stribrne-generace?inheritRedirect=false

Az „ezüst generáció” tapasztalatainak felhasználása	
A jó gyakorlat témája	50 év feletti munkanélküliek, Jó gyakorlatok cseréje
Pontos helyszín	Csehország, Németország, Ausztria, Szlovákia
Módszer típusa	Puha készségek, nyelvek
Megvalósítás dátuma	2/4/2012 től 31/3/2014 ig
Rövid leírás	A projekt fő célja az 50 év felettiek között az életkor, az egészség, a tudás, valamint a munkaadók indokolatlan korlátai által okozott magasabb munkanélküliség megoldásával kapcsolatos tapasztalatok cseréje és a bevált gyakorlatok átadása volt. E kategóriában az emberek számos problémával és akadállyal néznek szembe, ugyanakkor ők a legkiszolgáltatottabbak is a munkanélküliséggel szemben. Amikor a vállalatok gyakorlata megváltozik és átalakulnak, ezek az emberek veszítik el elsőként az állásukat. Ezenkívül, miután visszanyerik a foglalkoztatást, főként életkoruk miatt, sok akadállyal néznek szembe.
A célcsoporttal elért főbb eredmények	A projektnek számos különböző célcsoportja volt: a Cseh Köztársaság Munkaügyi Hivatala, kutatási és oktatási intézmények, munkaadók. Ezek az újonnan bevezetett innovatív intézkedéseknek köszönhetően közvetett hatással lehetnek magukra az 50 év feletti munkanélküliekre is. A projekt tevékenységeinek célja az volt, hogy a megcélzott szervezeteknek átfogó képet mutasson a kérdésről, ideértve a külföldi bevált gyakorlatok példáit is, valamint hozzájáruljon a munkanélküliségi helyzet alakulásának pozitív befolyásolásához. A projekt részleges célja az volt, hogy megtanítsa a Cseh Köztársaság kulcsszereplőit arra, hogyan tudnak hatékonyan együttműködni a munkaerőpiacon szereplő 50 év feletti emberekkel annak érdekében, hogy azok teljes mértékben kiaknázhassák lehetőségeiket, és megőrizhessék munkahelyüket. Ezeket a célokat a külföldön már kipróbált és tesztelt eljárások és megközelítés átadásával, valamint a termékeknek a Cseh Köztársaság körülményeihez illesztett közös fejlesztésével lehetett elérni. A rész cél három európai ország (Németország, Ausztria, Szlovákia) megközelítéseiről szóló elemzés, valamint a Cseh Köztársaság kulcsszereplői számára ajánlások és módszertani javaslatok megfogalmazása volt.
Bemutató anyag	https://www.esfcr.cz/projekty-oplzz/-/asset_publisher/0vxsQYRpZsom/content/vyuziti-zkusenosti-stribrne-generace-?inheritRedirect=false
Források (könyvek, írások, cikkek, linkek) vagy / és további források	http://www.damaco.cz/vyuziti-zkusenosti-stribrne-generace-020/
Hasonló projektek vagy az inspiráció lehetséges /	https://www.aivd.cz/ https://www.adoma-os.cz/projekt-50/

potenciális újtjai világszerte	
-----------------------------------	--

6.2 Svédország

E-mprove(r)	
A jó gyakorlat témája	50 év feletti munkanélküliek, Jó gyakorlatok cseréje
Pontos helyszín	Spanyolország, Olaszország, Svédország, Lengyelország
Módszer típusa	Cselekedve tanulni, egyéni képzések IKT témában, üzleti terv kidolgozása
Megvalósítás dátuma	2016-10-01—2019-05-31
Rövid leírás	Az Erasmus + program által finanszírozott E-mprove (r) projekt fő célja az volt, hogy online tanfolyamot dolgozzon ki a felnőtt tanulókkal dolgozó üzleti informatikai ismeretek oktatói és tanárai számára. A tananyagok és modulok segítik a tanárokat abban, hogy különböző módszereket használva ösztönözzék és megerősítsék a felnőtt tanulókat az informatikai ismeretek elsajátításában, és a mai webplatformokkal és on-line vállalkozásokkal való együttműködéshez szükséges alapvető fogalmak megismerésében. Az informatikai készség és a vállalkozói gondolkodás a mai gazdaság gyakorlatilag minden területén fontos, amivel akár országon belül akár külföldön a potenciális ügyfelek sokkal szélesebb körét tudja elérni minden méretű, még a legkisebb vállalatok is. Számos cég és szervezet él szívesen ezzel a lehetőséggel, és nagyra értékeli azokat a munkatársakat, akik tudásukkal és készségeikkel hozzájárulhatnak e terület további fejlesztéséhez. A projekt eszközeinek segítségével a tanulók kipróbálhatják, milyen szinten állnak és milyen készségeket volna érdemes fejleszteni. Az elméleti anyagok tanulmányozásán kívül egy egyszerűsített környezethez adaptált, webalapú üzletek létrehozását és kezelését, különböző fizetési platformokat tartalmazó üzleti terv lépésről lépésre, utasítások betartásával történő, on-line elkészítése a tanulók számára gyakorlati tapasztalatok megszerzésére nyújt lehetőséget.

A célcsoporttal elért főbb eredmények	A projektnek két különböző célcsoportja volt: tanárok / oktatók és diákok. Tanárok: A résztvevő országok és az együttműködő szervezetek 80 oktatója vett részt a személyes vagy online tanfolyamokon és kapott igazolást a teljesítésről. Értékes visszajelzéseket nyújtottak a tananyagok fejlesztéséhez, valamint frissítették tudásukat és készségeiket, hogy képessé tegyék hallgatóikat is arra, hogy az informatikai készségek és a vállalkozói gondolkodás különböző területein tudásukat és készségeik kiegészítsék. Tanulók számos különböző területről: 240 tanuló vett részt a projekt oktatói által vezetett tanfolyamokon a projekt időszakában. Az összes kidolgozott projekteszköz rendelkezésre áll, és a résztvevő szervezetek a modulokat arra használják, hogy tanfolyamaikat kiegészítsék az informatikai készségek és a vállalkozói készség moduljaival.
Bemutató anyag	www.svefi.net/e-mprover
Források (könyvek, írások, cikkek, linkek) vagy / és további források	https://emprover.inerciadigital.com http://167.99.83.198/

6.3 Magyarország

Nagykovácsi Jólét Living Lab	
A jó gyakorlat témája	50 év feletti munkanélküliek, Jó gyakorlatok cseréje
Pontos helyszín	Magyarország
Módszer típusa	Living lab módszer
Megvalósítás dátuma	2010 óta

Rövid leírás	2010-ben a TREBAG Nagykovácsiban létrehozott egy "Innovációs Portát" és a "Well-being Living Lab"-ot, amely 2011-ben tagja lett az Living Labok Európai Hálózatának (EnoLL). Az élő labor működése számos nemzeti és európai oktatási projekt eredményein valamint a TREBAG know-how-jára épülő K + F tevékenységeken alapszik. A Living Lab-ot felhasználói központú, nyílt innovációs ökoszisztémaként definiálhatjuk, amely a felhasználók szisztematikus együttalkotási megközelítésén alapul, és integrálja a kutatási és innovációs folyamatokat a valós életbeli közösségekbe és környezetbe. Az LL-ok közvetítőként működnek az állampolgárok, a kutatószervezetek, a társaságok, a városok és régiók között a közös értékteremtés érdekében. A Nagykovácsi Well-being Living Lab tevékenységei során különös figyelmet fordított az idősebb felnőttek bevonására és jóllétére. Különleges projekteket indítottak 50 év felettiek számára, melyeket az idősebb polgárok bevonásával hajtottak végre. Ez polgári tevékenységeket, testi és szellemi frissességet, kulturális és különféle tanulási programokat foglalt magába. Céljai elérése és a maximális hatás kifejtése érdekében a Living Lab sok regionális és helyi szereplővel működik együtt köztük Nagykovácsi Város Önkormányzatával, helyi sport- és ifjúsági szervezetekkel, a közoktatással és szakiskolákkal, valamint az üzleti világgal.
A célcsoporttal elért főbb eredmények	Az élő laboratórium többféle célcsoportot támogat. A fókusz elsősorban a családokra, a fiatalokra és az idősebb emberekre esik. Az idősebb emberek közé értendők úgy a munkaerőpiacon még aktívak, mint a már nyugdíjasok.
Bemutató anyag	http://trebag.hu/living_lab
Források (könyvek, írások, cikkek, linkek) vagy / és további források	https://enoll.org/
Hasonló projektek vagy az inspiráció lehetséges / potenciális útjai világszerte	www.kifli.eu http://www.menta.uma.es/

6.4 Olaszország

Egyéni szociális szolgáltatások IKT alapú segítése	
A jó gyakorlat témája	Felnőtt oktatás és képzés

Pontos helyszín	Marche, Olaszország
Módszer típusa	Munkahelyi képzés, IKT
Megvalósítás dátuma	2012 - 2014
Rövid leírás	Képzés a személyi gondozási szolgáltatásokban 50 éves kor felett aktívan dolgozó felnőtteknek, hogy javítsák kompetenciáikat, know-how-jukat és "puha"-készségeiket szolgáltatásuk nyújtásában, valamint az IKT-megoldásoknak (PC, táblagép, okostelefon stb.) a hagyományos intervenciós módszerekbe és technikákba való Integrálásában.
A célcsoporttal elért főbb eredmények	A projekt fő céljai a következők voltak: • A szolgáltatás minőségének javítása • Az IKT integrálása hagyományos szolgáltatásokba

A csoportmunka segítése az egészségügyi és szociális szolgáltatásokban	
A jó gyakorlat témája	Felnőtt oktatás és képzés
Pontos helyszín	Marche, Olaszország
Módszer típusa	Munkahelyi képzés, Puha készségek, teamwork
Megvalósítás dátuma	2017
Rövid leírás	Képzés a személyi gondozási szolgáltatásokban 50 éves kor felett aktívan dolgozó felnőtteknek, hogy javítsák kompetenciáikat, know-how-jukat és "puha"-készségeiket szolgáltatásaik nyújtásában csapatmunka-módszerek és gyakorlatok fejlesztésével (orvosok, nővérek, rehabilitációs terapeuták, szociális ellátás, formális és informális ellátás) valamint azoknak a jól bevált technikákhoz és eljárásokhoz való integrálásával.
A célcsoporttal elért főbb eredmények	A projekt fő céljai a következők voltak: • A szolgáltatás minőségének javítása • Csapatmunkával elkerülni a hibákat

Fekészülés nemzetköziesedésre	
A jó gyakorlat témája	Felnőtt oktatás és képzés
Pontos helyszín	Marche, Olaszország

Módszer típusa	Munkahelyi képzés, IKT, idegen nyelvek
Megvalósítás dátuma	2016 - 2018
Rövid leírás	Képzés a közlekedés és logisztika (raktárkezelés) területén 50 éves kor felett aktívan dolgozó felnőtteknek, hogy javítsák kompetenciáikat, know-how-jukat és "puha" készségeiket a vállalati szolgáltatások irányításában a szállítás, raktározás, áru fuvarozás logisztikája, valamint a bejövő és kimenő anyagok változása esetén
A célcsoporttal elért főbb eredmények	A projekt fő céljai a következők voltak: • A szolgáltatás minőségének javítása • Váltás a lokálisról globálisra

A nemzetköziesedés elősegítése	
A jó gyakorlat témája	Felnőtt oktatás és képzés
Pontos helyszín	Marche Region, Olaszország
Módszer típusa	Munkahelyi képzés, IKT, idegen nyelvek
Megvalósítás dátuma	2016 - 2018
Rövid leírás	Képzés a kkv-k nemzetközivé válás-orientált front office munkáin 50 éves kor felett aktívan dolgozó felnőtteknek, hogy fejlesszék kompetenciáikat, know-how-jukat és "puha"-készségeiket (IKT, idegen nyelvek, kommunikáció, beszámolók stb.) a belső- és külső ügyfelek számára nyújtott szolgáltatásokban.
A célcsoporttal elért főbb eredmények	A projekt fő céljai a következők voltak: • A szolgáltatás minőségének javítása • A vállalat méretezése • Front- és háttér műhely elválasztása • Integrálás az ellátási láncokba

Bevezetés a találkozók irányításába	
A jó gyakorlat témája	Felnőtt oktatás és képzés
Pontos helyszín	Marche Region, Olaszország
Módszer típusa	Presentations, role play

Megvalósítás dátuma	From 1999 to 2001
Rövid leírás	Képzés a társasházak adminisztrációjában dolgozó 50 éves kor felett aktív felnőtteknek, mely bevezeti őket a szerepjátékkal történő támogatási technikákba, a lakógyűlések során a jobb konfliktuskezelés érdekében.
A célcsoporttal elért főbb eredmények	A projekt fő céljai a következők voltak: • Fejlessze a társasházi adminisztrátorok képességét az értekezletek irányításában • Bevezetés a konfliktuskezelésbe, aktív hallgatás és erőszakmentes kommunikáció

6.5 Spanyolország

Beszélő-app: szóbeli készségek fejlesztése idegennyelvet tanuló felnőtteknek	
A jó gyakorlat témája	Felnőtt oktatás és képzés
Pontos helyszín	Spanyolország, Portugália, Ausztria, UK.
Módszer típusa	Andragógiai módszertan és autentikus tanulás
Megvalósítás dátuma	01/09/2017 - 30/08/2019
Rövid leírás	Az Erasmus + program keretében finanszírozott Speak-app projekt fő célja egy online tanfolyam létrehozása volt a felnőttekkel foglalkozó idegennyelv tanárok és oktatók számára az idegen nyelvű kommunikációs készségek fejlesztését elősegítő speciális módszerekről. Az online tanfolyam kiegészült egy alkalmazással, melyen keresztül anyanyelven beszélőkkel lehet gyakorolni a tanult nyelvet. Számos kutatási dokumentum leírja, hogy a valós élethelyzetekben történő nyelvhasználat fejleszti a beszédképességet és ösztönöz a továbbtanulásra. A hallgatók nyelvi szintjük és személyes érdeklődésük alapján kerülnek párokba, segítve őket, hogy megtalálják beszélgetésük témáit.

A célcsoporttal elért főbb eredmények	A projektnek két különböző célcsoportja volt: tanárok / oktatók és diákok. Tanárok: Európa-szerte 150 tanár vett részt az online tanfolyamon, melynek teljesítéséről oklevelet kapott. Frissítették abbéli tudásukat és készségeiket, hogy hallgatóikat ösztönözzék a tanulásra. Idegen nyelvű hallgatók: 170 idegen nyelvet tanuló regisztrált az alkalmazásban, hogy találkozzon e nyelvet beszélő és hasonló érdeklődésű diákokkal. Minden eszköz elérhető és működik.
Bemutató anyag	http://www.speakapp.eu/
Források (könyvek, írások, cikkek, linkek) vagy / és további források	https://app.speakapp.eu/
Hasonló projektek vagy az inspiráció lehetséges / potenciális útjai világszerte	Tandem alkalmazás: https://www.tandem.net/es

6.6 Görögország

Bemutató tanulás projekt	
A jó gyakorlat témája	An Erasmus+ projekt, mely IT oktatóknak tanít az idősek oktatásához szükséges készségeket.
Pontos helyszín	Görögország, Slovenia, Spanyolország, Denmark
Módszer típusa	Kapacitásépítés, képzés és jógyakorlatok cseréje
Megvalósítás dátuma	2019 - napjainkig
Rövid leírás	A projekt fő céljai: • Az idősebb felnőttek elvárásainak és igényeinek jobb megértése a tanulási környezetben, az informatikai képzésre összpontosítva; • A pedagógiai eszközök jobb ismerete és használata, új technológia az idősek oktatásában; • A bevált gyakorlatok cseréje a partnerek között; • Az alapvető elméleti alapok megteremtése az idősek informatikai oktatásának megvalósításához;

	• Megismerni az időseket, mint a felnőtt tanulók rendkívül változatos csoportját és számukra az oktatást személyes igényeiknek megfelelően készíteni elő.
A célcsoporttal elért főbb eredmények	- Az innovatív és hatékony gyakorlatok és eszközök összefoglalása a technológia idősek számára történő oktatásában - Idősek informatikai oktatóinak munkaköre - Képzési program informatikai oktatók számára - Videó a tanárok és az idősek sikeres tapasztalatainak megosztására
Bemutató anyag	https://mailchi.mp/df7a7b0d48be/2nd-slowlearning-newsletter
Források (könyvek, írások, cikkek, linkek) vagy / és további források	https://slowlearning.eu/slowlearning-project-for-seniors/

50 και Ελλάς (50+ Görögország): Hozzáférés a digitális világhoz	
A jó gyakorlat témája	Az idősek táblagép és okostelefonhasználatát segítő közérthető nyelven készült, illusztrált könyv
Pontos helyszín	Athen, Görögország
Módszer típusa	Oktatási tananyag
Megvalósítás dátuma	2012-napjainkig
Rövid leírás	A cél az idősebb embereket megismertetni a digitális technológia használatával annak érdekében, hogy mindennapi életüket jobbá és könnyebbé tegyék. Pontosabban megtanítjuk nekik a táblagépek és intelligens eszközök használatát, az internet böngészését (web), a közösségi média (Social Media) és más hasznos alkalmazások (pl. jegyzetek, e-mail, Google Maps) stb. használatát.
A célcsoporttal elért főbb eredmények	2012 óta több mint 7,500 ember vett részt
Bemutató anyag	Egy fejezet a könyvből: https://www.50plus.gr/wp-content/uploads/2020/05/M2-book-Kef-04-051-056-2018.pdf
Források (könyvek, írások, cikkek, linkek) vagy / és további források	A teljes könyv elérhető ingyenesen a 50+ Ελλάς (50+ Görögország) tagjainak. Éves tagdíj: 15 euró: https://www.50plus.gr/%ce%b3%ce%af%ce%bd%ce%b5-%ce%bc%ce%ad%ce%bb%ce%bf%cf%82/

6.7 Litvánia

PRO Képzési központ (mokymaiPRO.lt)	
A jógyakorlat témája	Felnőtt tanulás és képzés
Helye	Litvánia és az összes olyan ország, ahol litván bevándorlók élnek.
Módszere	Online tanulás, egész életen át tartó tanulás learning
Megvalósulás dátuma	2010-től mostanáig
Rövid leírás	A PRO képzési központ 2010 óta különféle típusú tanfolyamokat szervez, úgy, mint adminisztrációs, számviteli és pénzügyi, személyzeti és értékesítési menedzsment, marketing, archiválás, pszichológiai és még sok más képzést. A technológiai fejlődés lehetővé teszi a PRO Képzési Központ számára, hogy távoktatást biztosítson Litvánia területén és azon kívül egyaránt. Tantermi képzések kerülnek megrendezésre a legnagyobb litván városokban, és a távoktatást nem csak a litván városok lakói, hanem a Görögországban, Angliában, Norvégiában, az USA-ban és más országokban élő litván bevándorlók is szívesen választják. Az egész képzési anyag rendszerezve és könnyen érthetően áll a tanulók rendelkezésére, a vetélkedők interaktívak, és egyes tanfolyamokon videók szolgálnak a tananyag szemléltetésére. A képzés gyorsan (akár kevesebb, mint egy óra alatt) is, a világ bármely pontján, bármikor elérhető, elvégzéséhez csupán egy számítógép és internetkapcsolat szükséges.
Főbb eredmények a célcsoport számára	Mindamellet, hogy figyelemmel kíséri az oktatási szolgáltatások piacát és alkalmazkodik a felhasználók igényeihez, a Training Center PRO a piaci igényeket előtérbe helyezve az eddigi leghatékonyabb gyakorlati képzést kínálja. A modern e-learning eszközök országszerte lehetővé teszik mások elérését, sőt, az ország határain túl is. A tréningek sem az osztályteremben sem távolról nincsenek korhatárhoz kötve - mind a fiatalokat, mind az idősebbeket szívesen látják a Training Center PRO tréningjein. Évente körülbelül 500 tanuló vesz részt e-learning tanfolyamokon a www.mokymaiapro.lt címen.
Fő források	http://mokymaiapro.lt/

Egyéb források (könyvek, cikkek, linkek) és/vagy további források	https://www.facebook.com/mokymaipro
Hasonló projektek vagy lehetséges/potenciális inspirációk a világból	Coursera.org – egy nemzetközi tanulási felület, amely a MOOS (massive open online courses- nyílt online kurzus) mellett különböző tantárgyakból bizonyítványokat és diplomákat is biztosít.

Idős testben ifjú lélek (FYGO)	
A jógyakorlat témája	Életfogytig tartó tanulás, Grundtvig projekt
Helye	Olaszország, Törökország, Egyesült Királyság, Hollandia, Finnország, Szlovákia, Csehország, Románia, Lengyelország, Görögország, Litvánia, Norvégia, Ciprus, Bulgária
Módszere	Soft skillek, aktív öregedés, egész életen át tartó tanulás
Megvalósulás dátuma	2012-től 2014-ig
Rövid leírás	Az „Idős testben ifjú lélek” projekt fő céljai a következők voltak: 1) a fiatal és az idős emberek informális tanulás útján történő összekötése 2) az előregedő népesség sikeres és folyamatos bevonása a jelenlegi kulturális, társadalmi, politikai, technológiai vagy gazdasági élet eseményeibe. A 14 különböző országból érkező partner tanulmányi utakat szervezett, az internetes források megközelítését elősegítő útmutatókat hozott létre és innovatív IKT-képzéseket szervezett az idősek számára. A projekt utolsó küldetése egy internetes portál fejlesztése volt, amely az idősödő népesség sikeresebb és folyamatos integrálását segítette elő.

Főbb eredmények a célcsoport számára	A projekt fő céljai a következők voltak: • az aktív öregedés kultúrájának, mint egész életen át tartó folyamatnak az elősegítése és támogatása; • az 50 év felettiiek számára lehetőség a foglalkoztatásra és az aktív részvételre a társadalmi és családi életben, ideértve az önkéntességet, az egész életen át tartó tanulást, a kulturális önkifejezést és a sportot; • a fiatal generációk bevonása mindezekbe a tevékenységekbe. A projektet az Európai Bizottság STAR projektként ismerte el.
Fő források	https://epale.ec.europa.eu/en/resource-centre/content/feeling-younger-getting-older-project-activity-reports
Egyéb források (könyvek, cikkek, linkek) és/vagy további források	https://www.facebook.com/FYGO-Feeling-Younger-by-Getting-Older-124027487780786/ https://emrbi.org/feeling-younger-by-getting-older/ https://epale.ec.europa.eu/en/blog/case-study-feeling-younger-getting-older-fygo
Hasonló projektek vagy lehetséges/potenciális inspirációk a világból	The Third Age University-Idősek akadémiaja – egy független, nem kormányzati szervezet, amely idős és fogyatékossgal élő emberekkel dolgozik együtt, figyelembe véve igényeiket és lehetőségeiket, valamint a szociálpolitikai újításokat és az életváltozásokat.

7 Konklúziók

Az 50 évnél idősebbek munkanélküliségi szintje aggasztóan növekszik, és innovatív megközelítést igényel. A projektpartnerek országában végzett kutatás a puha készségeket, a digitális készségeket, a kommunikációt és a nyelvtudást jelölte meg a jelenlegi munkaerőpiac legfontosabb kompetenciáiként. Az összes partnerországban felsorolt 50 év feletti munkavállalóknál a fő hiányosságok között a rugalmasság hiánya, a változásokkal szembeni ellenállás és a csapatmunka nehézségei szerepeltek. Az idősebb munkavállalók oktatásához innovatív oktatási módszerekre van szükség, amelyek megfelelnek az igényeiknek, nagy hangsúlyt fektetve az új technológiákra, mint képzési eszközre, a személyre szabott tanulásra, valamint a rugalmas tanulásra, a kompetencia-alapú és a probléma-alapú tanulásra, az e-tanulásra, valamint a nem formális oktatás során megszerzett készségek és ismeretek érvényesítése. Manapság a puha készségek egyre fontosabbak és értékesebbek a munkahelyeken, amelyek közül a kommunikációs készség, a csapatmunka, az ellenállóképesség és a kreativitás szerepel a legtöbbször az álláshirdetésekben. Ezenkívül a nyelvtudás (különösen az angol) egyre fontosabbak a munkában, ami kihívást jelent az 50 évesek nagy csoportja számára. Van egy új megközelítés, amely nyelvi képzést nyújt a felnőttek számára, például feladatalapú tanulás, számítógéppel támogatott nyelvtanulás vagy kommunikációs megközelítés. Emellett az idősebb munkavállalók körében gyorsan és nem hagyományos módon meg kell tanítani az IKT-készségeket, amelyek egyre fontosabbak a mai világban. A projektpartnerek országaiban számos kezdeményezés és projekt született, amelyekből példákat lehet levonni annak érdekében, hogy az idősebb munkavállalók hogyan alkalmazkodjanak a munkaerőpiaci kihívásokhoz, melyek a munkavállalóktól újfajta készségeket igényeljenek.